

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Кафедра кримінального права та кримінології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор НАВС
полковник поліції
Станіслав ГУСАРЄВ
_____ . 2024

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

Статус дисципліни	обов'язкова
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	26 Цивільна безпека
Спеціальність	262 Правоохоронна діяльність
Освітня програма	Правоохоронна діяльність
Форми здобуття освіти	денна, заочна
Мова викладання	українська
Форма підсумкового контролю	залік/екзамен

Київ – 2024

1. Загальні відомості про навчальну дисципліну

Програму навчальної дисципліни «Кримінальне право» розроблено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності 262 Правоохоронна діяльність.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є нормативні положення закону України про кримінальну відповідальність, їх доктринальне тлумачення та застосування.

Мета та завдання навчальної дисципліни.

1. Метою викладання навчальної дисципліни «Кримінальне право» є вивчення основних положень кримінально-правових норм, інститутів Загальної та Особливої частини КК. Отримання знань здобувачами вищої освіти щодо особливостей кваліфікації та застосування кримінально-правових норм.

2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Кримінальне право» є:

- із Загальної частини є: з'ясувати поняття, предмет, завдання і систему кримінального права; розглянути основні положення науки кримінального права; вивчити закон про кримінальну відповідальність; проаналізувати поняття кримінальної відповідальності та її підстави; опрацювати поняття кримінального проступку, злочину і його видів; здійснити аналіз складу кримінального правопорушення; визначити об'єкт і предмет кримінального правопорушення; визначити об'єктивну сторону кримінального правопорушення; визначити суб'єкт кримінального правопорушення; визначити суб'єктивну сторону кримінального правопорушення; розглянути стадії вчинення кримінального правопорушення; проаналізувати інститут співучасті у кримінального правопорушення; визначити множину кримінального правопорушення; з'ясувати обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння; встановити особливості звільнення від кримінальної відповідальності; визначити покарання та його види; з'ясувати особливості призначення покарання; розглянути звільнення від покарання і його відбування, вивчити інститут судимості, її погашення і зняття; розглянути примусові заходи медичного характеру та примусове лікування; визначити особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх; з'ясувати основні положення Загальної частини кримінального законодавства зарубіжних країн.

- із Особливої частини кримінального права є: систематизоване освоєння і закріплення у слухачів та студентів правильному орієнтуванню в діючому кримінальному законодавстві, набуття вміння застосовувати норми кримінального права при кваліфікації кримінальних правопорушень; вивчення курсу повинно сприяти вихованню у слухачів та студентів поважного ставлення до закону про кримінальну відповідальність як важливого засобу захисту людини, її прав, свобод і законних інтересів, інтересів суспільства і держави від злочинних посягань; під

час вивчення курсу повинні розкриватися зв'язки кримінального права України з іншими галузями права і юридичними навчальними дисциплінами.

Препреквізити (Prerequisite): «Теорія держави та права», «Конституційне право», «Адміністративне право».

Постреквізити (Postrequisite): «Кримінологія», «Криміналістика», «Кримінальний процес», «Кримінально-виконавче право».

Перелік компетентностей відповідно до освітньо-професійної програми «Правоохоронна діяльність» ступеня вищої освіти бакалавра:

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК3. Здатність до критичного мислення та системного аналізу правових явищ.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацювати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність визначати придатні для юридичного аналізу факти, систематизувати одержані результати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК6. Здатність у межах своєї компетенції забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особи та суспільства, протидіяти нелегальній (незаконній) міграції, тероризму та торгівлі людьми, незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів.

Програмні результати навчання:

РН3. Розуміти та професійно застосовувати понятійний апарат права та правоохоронної діяльності.

РН10. Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

РН11. Знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

РН13. Знати і розуміти вимоги законодавства, здійснювати кваліфікацію адміністративних та кримінальних правопорушень, грамотно оформлювати процесуальні документи, що використовуються під час провадження у справах про адміністративні та кримінальні правопорушення, застосовувати превентивні та примусові поліцейські заходи.

РН15. Працювати самостійно та в команді при виконанні службових (посадових) обов'язків та під час розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері правоохоронної діяльності.

PH16. Застосовувати превентивні та примусові заходи, спрямовані на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб, публічному (громадському) порядку та безпеці, майну, законним інтересам держави, які виникли (або можуть виникнути) внаслідок учинення кримінальних або адміністративних правопорушень.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

1) знати із:

- Загальної частини кримінального права: поняття, предмет, завдання і систему кримінального права; розглянути основні положення науки кримінального права; поняття та структуру закону про кримінальну відповідальність; поняття та види кримінальної відповідальності, її підстави; поняття кримінального проступку та злочину, його видів; поняття та елементи складу кримінального правопорушення; визначити об'єкт і предмет кримінального правопорушення; стадії вчинення кримінального правопорушення; інститут співучасті у кримінальному правопорушенні; множину кримінального правопорушення; обставини, які виключають кримінальну протиправність діяння; особливості звільнення від кримінальної відповідальності; поняття покарання та його види; особливості призначення покарання; види звільнення від покарання і його відбування; зміст інституту судимості, її погашення, зняття; зміст примусових заходів медичного характеру та примусового лікування; визначити особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх; з'ясувати основні положення Загальної частини кримінального законодавства зарубіжних країн.

- із Особливої частини кримінального права: поняття, систему і значення Особливої частини кримінального права, наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень; злочини проти основ національної безпеки України; кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи; кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи; кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканності особи; кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина; кримінальні правопорушення проти власності; кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності; кримінальні правопорушення проти довкілля; кримінальні правопорушення проти громадської безпеки; кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва; кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту; кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності; кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення; кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації; кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів; кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку; кримінальні правопорушення у сфері

службової діяльності та професійної діяльності з надання публічних послуг; кримінальні правопорушення проти правосуддя; кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення); кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку; основні положення Особливої частини кримінального законодавства зарубіжних країн.

2) вміти: орієнтуватися у застосуванні законодавства про кримінальну відповідальність щодо конкретних фактичних обставин кримінального провадження, враховуючи принципи і підстави кримінальної відповідальності, правила кваліфікації кримінальних правопорушень, положення інститутів призначення покарання, звільнення від покарання, судимості, працювати з науковими та інформаційними джерелами.

2. Структура навчальної дисципліни «Кримінальне право» (Загальна, Особлива частини)

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
Кількість кредитів заочна форма ECTS – 6	ДФН	ЗФН
	Рік підготовки 2025-2026 рр.	
	2-3й	2-3-й
	Семестр	
	4-5	3-4-5
	Лекції	
	18	8
Загальна кількість годин навчання – 180	Семінарські	
	42	8
	Практичні	
	36	10
	Самостійна робота	
	84	154
	Вид контролю	
	залік/екзамен	залік/екзамен

3. Тематичний план «Кримінальне право»

3.1. Тематичний план «Кримінальне право» (Загальна частина) спеціальність «Правоохоронна діяльність»

Назви змістових модулів і тем	Нормативний обсяг годин	з них				
		Усього годин з викладачем	з них			
			лекцій	семінарських	Практичних занять	Самостійна робота
Тема 1. Поняття і система кримінального права. Закон про кримінальну відповідальність. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі і просторі	6	2	-	2	-	4
Тема 2. Кримінальна відповідальність та її підстави. Поняття кримінального правопорушення. Склад кримінального правопорушення	8	6	2	2	2	2
Тема 3. Об'єкт і предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення	8	4	-	2	2	4
Тема 4. Суб'єкт кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.	6	4	-	2	2	2
Тема 5. Стадії вчинення кримінального правопорушення.	8	6	2	2	2	2
Тема 6. Співучасть у кримінальному правопорушенні	8	4	2	-	2	4
Тема 7. Множинність кримінальних правопорушень.	6	2	-	2	-	4
Тема 8. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння.	8	4	-	2	2	4
Тема 9. Звільнення від кримінальної відповідальності.	10	6	2	2	2	4
Тема 10. Поняття і мета покарання. Система і види покарань.	8	4	2	2	-	4
Тема 11. Призначення покарання. Звільнення від покарання та його відбування. Судимість.	6	2	-	-	2	4
Тема 12. Інші заходи кримінально-правового характеру. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх	6	2	-	2	-	4
Усього годин	90	48	10	22	16	42

3.2. Тематичний план «Кримінальне право» (Особлива частина) спеціальність «Правоохоронна діяльність»

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин по видах занять				
		Всього	Лекції	Семінари	Практичні	Самостійна робота
	Тема 1. Поняття, система і значення Особл. частини крим. права України. Злочини проти основ національної безпеки України	6	2	-	2	2
	Тема 2. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи	6	2	2	2	-
	Тема 3. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи	4	-	-	2	2
	Тема 4. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканності особи	4	-	2	-	2
	Тема 5. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина	4	-	2	-	2
	Тема 6. Кримінальні правопорушення проти власності	6	2	2	2	-
	Тема 7. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності	4	-	-	-	4
	Тема 8. Кримінальні правопорушення проти довкілля	4	-	-	-	4
	Тема 9. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки	6		2	2	2
	Тема 10. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва	4		-	-	4
	Тема 11. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту	4	-	2	-	2
	Тема 12. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності	4	-	2	-	2

Тема 13. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших злочинів проти здоров'я населення.	6	-	2	2	2
Тема 14. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації	4	-	-	2	2
Тема 15. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян	4	-	-	2	2
Тема 16. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.	4	-	-	-	4
Тема 17. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності	6	2	2	-	2
Тема 18. Кримінальні правопорушення проти правосуддя.	4	-	-	2	2
Тема 19. Кримінальні правопорушення проти встановлення порядку несення військової служби (військові злочини), проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.	6	-	2	2	2
Всього годин	90	8	20	20	42
Разом	180	18	42	36	84

4. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ (ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА)

Тема № 1. Поняття і система кримінального права. Закон про кримінальну відповідальність. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі та просторі.

(2 год семінарських)

Питання до семінарського заняття

1. Поняття та завдання кримінального права України. Конституція України як концептуальне джерело кримінального права.

2. Функції кримінального права, предмет і метод кримінально-правового регулювання.

3. Система кримінального права України.

4. Принципи кримінального права України.

5. Поняття закону про кримінальну відповідальність, його ознаки та значення.

6. Структура Кримінального кодексу України. Взаємозв'язок Загальної та Особливої частини КК.

7. Структура статей Загальної та Особливої частини КК. Види диспозицій і санкцій. Кримінально-правові норми: поняття та види.

8. Тлумачення закону про кримінальну відповідальність: поняття, види і значення. Роль Верховного Суду в тлумаченні законів про кримінальну відповідальність. Аналогія в кримінальному праві.

9. Чинність закону про кримінальну відповідальність в часі.

10. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність в часі.

11. Чинність кримінального закону в просторі, його принципи.

Додаткові завдання для підготовки до заняття:

1. Що таке кримінальний право як галузь законодавства?
2. Що таке кримінальний право як юридична наука?
3. Що таке кримінальний право як навчальна дисципліна?
4. Що є завданням кримінального права України?
5. Визначити предмет кримінального права?
6. В чому полягають функції кримінального права?
7. Що складає систему кримінального права?
8. Назвати загальні принципи кримінального права України?
9. Назвати спеціальні принципи кримінального права України.
10. Що входить до законодавства України про кримінальну відповідальність?
11. Назвіть принципи чинності закону про кримінальну відповідальність в просторі?
12. Визначте чинність закону про кримінальну відповідальність в часі?
13. Коли кримінальне правопорушення вважається вчиненим на території України?
14. Що означає чинність закону про кримінальну відповідальність за колом осіб?
15. Які існують акти тлумачення закону про кримінальну відповідальність?
16. Коли закон про кримінальну відповідальність має зворотну дію в часі?

Тема № 2. Кримінальна відповідальність та її підстави. Поняття кримінального правопорушення. Склад кримінального правопорушення.

(2 год семінарських; 2 год практичних)

Питання до семінарського заняття

1. Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності. Поняття, ознаки, зміст.

2. Кримінально-правові відносини: їх структура.
3. Кримінально-правові відносини і кримінальна відповідальність.
4. Поняття і ознаки кримінального правопорушення в кримінальному праві України.
5. Класифікація кримінальних правопорушень.
6. Малозначність діяння (ч. 2 ст. 11 КК).
7. Відмінність кримінального правопорушення від інших правопорушень.
8. Поняття і значення кримінального правопорушення. Співвідношення кримінального правопорушення і складу кримінального правопорушення.
9. Елементи і ознаки складу кримінального правопорушення. Обов'язкові і факультативні ознаки складу кримінального правопорушення.
10. Види складів кримінальних правопорушень.

Практичне заняття

Додаткові завдання для підготовки до практичного заняття:

1. Що означає перспективна і ретроспективна кримінальна відповідальність?
2. Що входить в структуру кримінально-правових відносин?
3. Коли виникають кримінально-правові відносини?
4. Яке існує співвідношення понять кримінальна відповідальність і покарання?
5. Що є підставою кримінальної відповідальності?
6. Що означає формальна, матеріальна, формально-матеріальна ознака кримінального правопорушення?
7. Які існують проблемні питання відносно ознак кримінального правопорушення?
8. Які існують відмінні характеристики кримінальних правопорушень від інших правопорушень?
9. Які існують проблемні питання класифікації кримінальних правопорушень у чинному законодавстві?
10. Склад кримінального правопорушення і кваліфікація кримінального правопорушення.
11. Поняття кваліфікації кримінального правопорушення та її значення.
12. Ознаки складу кримінального правопорушення: об'єктивні та суб'єктивні.

Тема № 3. Об'єкт і предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення.

(2 год. семінарських, 2 год. практичних)

Питання до семінарського заняття

1. Поняття об'єкту кримінального правопорушення. Кримінально-правове значення об'єкта кримінального правопорушення.
2. Суспільні відносини як об'єкт кримінального правопорушення: їх структура. Об'єкт кримінального правопорушення і об'єкт кримінально-правової охорони.

3. Класифікація об'єктів кримінального правопорушення.

4. Поняття предмету кримінального правопорушення та його місце в структурі кримінального правопорушення.

5. Поняття та ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення, значення для кваліфікації.

6. Дія чи бездіяльність в кримінальному праві: поняття та ознаки.

7. Суспільно небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення: поняття, їх види та значення в кримінальному праві.

8. Місце, час, спосіб, обстановка, знаряддя і засоби вчинення кримінального правопорушення як ознаки об'єктивної сторони і їх кримінально-правове значення.

Практичне заняття

Додаткові завдання для підготовки до практичного заняття:

1. Хто є потерпілим від кримінального правопорушення?

2. Що є родовим і безпосередній об'єктом кримінальних правопорушень в статтях 115, 121, 152, 187, 199, 248, 289, 296, 393 КК України?

3. Що є предметом кримінального правопорушення в діяннях передбачених ст.ст. 113, 185, 198, 262, 300, 301, 307, 328, 358 КК України.

4. Яка відмінність предмета кримінального правопорушення від об'єкта кримінального правопорушення.

5. Що означає причинено-наслідковий зв'язок в кримінальному праві?

6. Які з передбачених ст.ст. 164, 185, 187, 212, 257, 263, 294, 335, 393, КК України кримінального правопорушення є триваючими, продовжуваними і складними?

7. Визначити, які з діянь передбачених ст.ст. 115, 121, 185, 186, 190, 259, 368, 394, 408 КК України є кримінальними правопорушеннями з формальними, а які з матеріальними складами.

8. Що означає вплив нездоланної сили, фізичного і психічного примусу на кримінальну відповідальність?

9. Які особливості об'єктивної сторони в триваючих, продовжуваних та складних кримінальних правопорушеннях.

Тема № 4. Суб'єкт кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення

(2 год. семінарських, 2 год. практичних)

Питання до семінарського заняття

1. Поняття, ознаки суб'єкта кримінального правопорушення, його види.

2. Вік, з якого може наставати кримінальна відповідальність.

3. Осудність як обов'язкова ознака суб'єкта кримінального правопорушення. Поняття неосудності за кримінальним правом. Критерії неосудності.

4. Поняття, ознаки, види спеціального суб'єкта кримінального правопорушення.

5. Поняття суб'єктивної сторони кримінального правопорушення та її ознаки.

6. Поняття та форми вини в кримінальному праві.

7. Умисел і його види. Спеціальні види умислу, їх значення.
8. Необережність та її види.
9. Вирішення практичних завдань.

Практичне заняття

Додаткові завдання для підготовки до практичного заняття:

1. Які існують критерії неосудності?
2. Що означає поняття обмеженої осудності?
3. Чи настає кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення, вчинені у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин.
4. Які особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.
5. Мотив, мета та емоційний стан особи як факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.
6. Подвійна (змішана) форма вини та її значення для кваліфікації кримінального правопорушення.
7. Поняття помилок в кримінальному праві та їх вплив на кримінальну відповідальність.
8. Випадок (казус), його відмінність від кримінально протиправної недбалості.
9. Види умислу, що виділяються в теорії кримінального права.
10. Вирішення практичних завдань.

Тема № 5. Стадії вчинення кримінального правопорушення.

(2 год. семінарських, 2 год. практичних)

Питання до семінарського заняття

1. Поняття та види стадій умисного кримінального правопорушення.
2. Закінчене кримінальне правопорушення: поняття, ознаки, види
3. Поняття та види готування до кримінального правопорушення.
4. Відмінність готування до кримінального правопорушення від виявлення умислу та замаху на кримінальне правопорушення
5. Поняття, ознаки, види замаху на кримінальне правопорушення. Відмінність замаху від готування.

Практичне заняття.

Додаткові завдання для підготовки до практичного заняття:

1. Добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця, її поняття та ознаки.
2. Дійове каяття, його відмінність від добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця.
3. Кримінальна відповідальність за незакінчене кримінальне правопорушення.
4. Момент закінчення окремих різновидів умисних кримінальних правопорушень в залежності від особливостей конструкції їх юридичних складів.
5. Відмінність готування від виявлення наміру.

6. Причетність до кримінального правопорушення, її види.
7. Вирішення практичних завдань.

Тема № 6. Співучасть у кримінальному правопорушенні

(2 год. семінарських, 2 год. практичних)

Питання до семінарського заняття

1. Поняття співучасті у кримінальному правопорушенні. Об'єктивні і суб'єктивні ознаки співучасті.
2. Виконавець як співучасник кримінального правопорушення: поняття, ознаки, види, кваліфікація.
3. Організатор як співучасник кримінального правопорушення: поняття, ознаки, кваліфікація.
4. Підбурювач як співучасник кримінального правопорушення: поняття, ознаки, кваліфікація.
5. Пособник як співучасник кримінального правопорушення: поняття, ознаки, кваліфікація.
6. Форми співучасті. Поняття, ознаки, значення.
7. Спеціальні питання відповідальності співучасників.
8. Кримінальна відповідальність та кваліфікація діянь співучасників.

Практичне заняття.

Додаткові завдання для підготовки до практичного заняття:

1. Добровільна відмова співучасників.
2. Підстави та межі відповідальності співучасників.
3. Співучасть у кримінальному правопорушенні зі спеціальним суб'єктом.
4. Екссес виконавця та його види. Кваліфікація дій інших співучасників.

Тема № 7. Множинність кримінальних правопорушень

(2 год. семінарських)

Питання до семінарського заняття

1. Поняття і види множинності кримінальних правопорушень, її юридичне значення.
2. Одиничне кримінальне правопорушення як структурний елемент множинності кримінальних правопорушень. Види одиничних кримінальних правопорушень.
3. Повторність кримінальних правопорушень: її ознаки та види. Значення для кваліфікації і призначення покарання.
4. Сукупність кримінальних правопорушень та їх види. Значення сукупності для кваліфікації кримінального правопорушення і призначення покарання.
5. Рецидив кримінального правопорушення його види. Кримінально-правове значення рецидиву кримінального правопорушення.

Додаткові завдання для самостійної підготовки:

1. Поняття і види рецидиву кримінальних правопорушень. Кримінально-правове значення рецидиву.
2. Вирішення практичних завдань.
3. Відмежування множинності від одиничних кримінальних правопорушень.
4. Відмінність сукупності від одиничного кримінального правопорушення.
5. Відмежування сукупності від повторності кримінальних правопорушень.
6. Відмежування сукупності від конкуренції кримінально-правових норм.

Тема № 8. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння

(2 год. семінарських, 2 год. практичних)

Питання до семінарського заняття

1. Поняття та види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.
2. Поняття необхідної оборони й умови її правомірності.
3. Уявна оборона. Відповідальність за шкоду, заподіяну в стані уявної оборони.
4. Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушенням. Підстави, ознаки й умови правомірного затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушенням та заподіяння йому шкоди.
5. Поняття крайньої необхідності, її ознаки та підстави виникнення.
6. Фізичний або психічний примус як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння.
7. Виконання наказу чи розпорядження.
8. Діяння, пов'язане з ризиком.
9. Виконання спеціального завдання з попередження чи викриття кримінально протиправної діяльності, організованої групи або злочинної організації.

Практичне заняття

Додаткові завдання для підготовки до практичного заняття:

1. Уявна оборона.
2. Вирішення практичних завдань.
3. Умови правомірності застосування зброї, заходів фізичного впливу, спеціальних заходів і вогнепальної зброї працівниками поліції при затриманні особи, що вчинила кримінальне правопорушення.
4. Фізичний або психічний примус.
5. Виконання наказу або розпорядження.
6. Діяння, пов'язані з ризиком.
7. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації.

Тема № 9. Звільнення від кримінальної відповідальності

(2 год. семінарських, 2 год. практичних)

Питання семінарського заняття

1. Поняття, правові підстави та порядок звільнення від кримінальної відповідальності.
2. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям.
3. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку примиренням винного з потерпілим.
4. Підстави та порядок передачі особи на поруки в зв'язку із звільненням від кримінальної відповідальності.

Завдання для підготовки до практичного заняття:

1. Взаємозв'язок кримінально-правових та кримінально-процесуальних аспектів звільнення від кримінальної відповідальності.
2. Проаналізуйте висловлені в юридичній літературі точки зору з питання про конституційність інституту звільнення від кримінальної відповідальності.
3. Як співвідноситься між собою ст. 69 ст. 69-1 КК України.

Тема № 10. Поняття і мета покарання. Система і види покарань

(2 год. семінарських)

Питання до семінарського заняття

1. Поняття, ознаки та принципи покарання. Відмінність кримінального покарання від інших заходів державного примусу.
2. Мета покарання. Питання про мету покарання в історії кримінального законодавства України та в науці кримінального права.
3. Поняття, ознаки та значення системи покарань за кримінальним правом. Система покарань в історії кримінального права та за чинним кримінальним законодавством України. Класифікація (види) покарань. Основні та додаткові покарання. Інші класифікації покарань.

Додаткові завдання для самостійної підготовки:

1. Штраф як вид покарання, його розміри та порядок призначення як основного та додаткового покарання.
2. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як вид покарання.
3. Громадські роботи. Поняття та зміст громадських робіт.
4. Виправні роботи як вид покарання. Зміст цього виду покарання, його строки.
5. Арешт. Поняття й зміст арешту, строки й порядок його застосування.
6. Обмеження волі. Поняття, зміст і умови застосування обмеження волі.
7. Позбавлення волі в історії кримінального права та за чинним кримінальним законодавством України. Поняття та строки позбавлення волі на певний строк.

8. Довічне позбавлення волі. Поняття та зміст довічного позбавлення волі.

Тема № 11. Призначення покарання. Звільнення від покарання і його відбування. Судимість

(2 год. практичних)

Завдання для самостійної підготовки з теоретичних питань:

1. Загальні засади призначення покарання.
2. Обставини, що пом'якшують та обтяжують покарання.
3. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Правила призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.
4. Призначення покарання за сукупністю вироків. Правила призначення покарання за сукупністю вироків.
5. Поняття, підстави та види звільнення від кримінального покарання та його відбуття.
6. Звільнення від покарання особи у зв'язку з втратою нею суспільної небезпеки.
7. Звільнення від покарання особи засудженої за діяння, караність якого законом усунена.
8. Звільнення від відбування покарання з випробуванням: поняття та юридична природа.
9. Звільнення від покарання на підставі закону України про амністію або акта про помилування.
10. Поняття, правові наслідки та кримінально-правове значення судимості.
11. Погашення судимості. Загальні умови та строки погашення судимості.
12. Зняття судимості. Підстави (умови) та порядок зняття судимості.
13. Вирішення практичних завдань.

Практичне заняття

Питання до практичного заняття:

1. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення та за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті.
2. Вирішення практичних завдань.
3. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом.
4. Призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання.
5. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення до строку покарання, призначеного судом. Обчислення строків покарання.
6. Особливості та порядок призначення покарання при одночасному збігу сукупності кримінальних правопорушень та сукупності вироків.
7. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку.
8. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання: поняття, підстави та умови.

9. Заміна не відбутої частини покарання більш м'яким: поняття, умови, підстави та порядок такої заміни.
10. Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років.
11. Загально-правові наслідки судимості.
12. Кримінально-правові наслідки судимості.
13. Обчислення строків погашення судимості.

Тема № 12. Інші заходи кримінально-правового характеру. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх

(2 год. семінарських)

Питання до семінарського заняття

1. Поняття та мета примусових заходів медичного характеру.
2. Види примусових заходів медичного характеру. Їх продовження, зміна або припинення.
3. Вирішення практичних завдань.
4. Зміст та класифікація обмежувальних заходів.
5. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх як прояв гуманізму кримінального законодавства України.
6. Звільнення неповнолітнього від кримінальної відповідальності. Підстави звільнення неповнолітнього від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру.
7. Особливості звільнення неповнолітнього від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності.
8. Види покарань, що можуть бути застосовані до неповнолітнього

Додаткові завдання для самостійної підготовки:

1. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру
2. Поняття примусового лікування. Особи, до яких може бути застосоване примусове лікування.
3. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру.
4. Строки застосування обмежувальних заходів.
5. Призначення покарання неповнолітнім.
6. Звільнення неповнолітнього від покарання та його відбування.
7. Звільнення від відбування покарання з випробуванням.
8. Звільнення від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру.
9. Звільнення від покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку.
10. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання.
11. Особливості погашення та зняття судимості в осіб, які вчинили кримінальні правопорушення до досягнення ними вісімнадцятирічного віку.

4.1. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ (ОСОБЛИВА ЧАСТИНА)

Тема 1. Поняття та система Особливої частини кримінального права України. Злочини проти основ національної безпеки України

(2 год. практичних)

Питання до семінарського заняття

1. Поняття Особливої частини кримінального права України, її значення.
2. Єдність Загальної і Особливої частин кримінального права.
3. Теоретичні основи кваліфікації кримінальних правопорушень.
4. Поняття та система Особливої частини кримінального права.
  1. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади: види дій, склад злочину, кваліфікуючі ознаки.
  2. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.
  3. Державна зрада: поняття, склад кримінального правопорушення, умови звільнення особи від кримінальної відповідальності за цей злочин, відмежування державної зради від шпигунства та розголошення державної таємниці
  4. Колабораційна діяльність: поняття, склад кримінального правопорушення.
  5. Пособництво державі-агресору: поняття, склад кримінального правопорушення.

Практичне заняття

Завдання для практичного заняття пропонується викладачем.

Додаткові завдання для підготовки до семінарського та практичного заняття:

1. Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти основ національної безпеки України.
2. Шпигунство: поняття, склад кримінального правопорушення, умови звільнення від кримінальної відповідальності за це кримінальне правопорушення відмежування шпигунства від державної зради.
3. Диверсія: поняття, склад кримінального правопорушення.
4. Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України: поняття фінансування дій, складу злочинів, кваліфікуючі ознаки, умови звільнення особи від кримінальної відповідальності за цей злочин.
5. Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

Тема 2. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи

(2 год. семінарських, 2 год. практичних)

Питання до семінарського заняття

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи. Значення статті 2 Конвенції «Про захист прав людини і основоположних свобод» та ст. 27 Конституції України про охорону життя людини.

2. Поняття вбивства і його види: умисне вбивство та вбивство через необережність. Умисне вбивство та його види.

3. Кримінальна відповідальність за умисне вбивство за обтяжуючих обставин та умисне вбивство за пом'якшуючих обставин. Види обставин.

4. Поняття і види тілесних ушкоджень. Ступінь тяжкості тілесних ушкоджень. Критерії для визначення тяжкості тілесних ушкоджень.

5. Умисне тяжке тілесне ушкодження, його поняття та види. Відмінність тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого, від умисного вбивства та вбивства через необережність. Умисне тяжке тілесне ушкодження, вчинене за пом'якшуючих обставин.

6. Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження, його поняття, види та критерії визначення. Кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

Практичне заняття

Завдання для практичного заняття пропонується викладачем.

Додаткові завдання для підготовки до семінарського та практичного заняття:

1. Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини: склад кримінального правопорушення, відповідальність співучасників, які брали участь у вчиненні цього кримінального правопорушення.

2. Доведення до самогубства: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

3. Погроза вбивством: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, відмежування від готування до вбивства і замаху на вбивство.

4. Побої та мордування: поняття, склад кримінальних правопорушень, кваліфікуючі ознаки, відмежування від тілесних ушкоджень.

5. Домашнє насильство: поняття, склад кримінального правопорушення.

6. Каткування: поняття, склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, відмежування від інших кримінальних правопорушень проти життя і здоров'я особи.

7. Зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби.

8. Залишення в небезпеці. Відмінність від неподання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані.

9. Зараження венеричною хворобою: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

10. Незаконне проведення абортів або стерилізації: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

11. Незаконна лікувальна діяльність: склад кримінального

правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

Тема 3. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи.

(2 год. практичних)

Питання до семінарського заняття

1. Поняття кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи, їх загальна характеристика та види.
2. Незаконне позбавлення волі або викрадення людини: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.
3. Захоплення заручників: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, відмежування від незаконного позбавлення волі або викрадення людини.
4. Підміна дитини: склад кримінального правопорушення.
5. Торгівля людьми: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, поняття експлуатації людини і уразливого стану особи.

Практичне заняття

Завдання для практичного заняття пропонується викладачем.

Додаткові завдання для підготовки до семінарського та практичного заняття:

1. Експлуатація дітей: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.
2. Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.
3. Незаконне поміщення в заклад з надання психіатричної допомоги: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.
4. Примушування до шлюбу: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

Тема 4. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи

(2 год. семінарських)

Питання до семінарського заняття

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості.
2. Зґвалтування: поняття, склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.
3. Сексуальне насильство: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.
4. Примушування до вступу в статевий зв'язок.
5. Розбещення неповнолітніх: вік потерпілої особи, склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, відмежування від статевих зносин з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку.

Практичне заняття

Завдання для практичного заняття пропонується викладачем.

Додаткові завдання для підготовки до семінарського та практичного заняття:

1. Відмінність згвалтування від сексуального насильства.
2. Статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку.
3. Кваліфікуючі (особливо кваліфікуючі) ознаки згвалтування і сексуального насильства.
4. Домагання дитини для сексуальних цілей: склади кримінальних правопорушень, кваліфікуючі ознаки

Тема 5. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина

(2 год. семінарських)

Питання до семінарського заняття

1. Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина.
2. Порушення недоторканості житла громадян.
3. Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей та непрацездатних батьків.
4. Грубе порушення законодавства про працю і грубе порушення угоди про працю.
5. Порушення авторського і суміжних прав.
6. Порушення недоторканності приватного життя.

Практичне заняття

Завдання для практичного заняття пропонується викладачем.

Додаткові завдання для підготовки до семінарського та практичного заняття:

1. Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії з референдуму чи діяльності офіційного спостерігача.
2. Порушення таємниці голосування
3. Підкуп виборця, учасника референдуму
4. Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками
5. Перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій, громадських організацій

Тема 6. Кримінальні правопорушення проти власності

(2 год. семінарських, 2 год. практичних)

Питання до семінарського заняття

1. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти власності. Корисливі та некорисливі кримінальні правопорушення проти власності.
2. Крадіжка.
3. Грабіж. Характеристика відкритого викрадення. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність грабежу від крадіжки.
4. Розбій. Поняття і ознаки розбою. Безпосередній об'єкт розбійного нападу. Момент закінчення цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки розбою. Відмінність розбою від насильницького грабежу і бандитизму.
5. Шахрайство. Поняття, кваліфікуючі ознаки, відмежування від крадіжки, поєднаної з обманом та від заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою.
6. Вимагання. Поняття, кваліфікуючі ознаки, відмежування вимагання, поєднаного з насильством від розбою.
7. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК України).

Практичне заняття

Завдання для практичного заняття пропонується викладачем.

Додаткові завдання для підготовки до семінарського та практичного заняття:

1. Кваліфікуючі (особливо кваліфікуючі) ознаки викрадення чужого майна.
2. Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, відмежування від шахрайства.
2. Привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї: склад кримінального правопорушення, відмежування від суміжних кримінальних правопорушень проти власності.
3. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.
4. Умисне знищення або пошкодження майна: склад кримінального правопорушення.
5. Необережне знищення або пошкодження майна: склад кримінального правопорушення.

Тема 7. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності

(Самостійне вивчення)

Питання для самостійної роботи

1. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності.

2. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів: склад кримінального правопорушення.

3. Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги: склад кримінального правопорушення.

4. Контрабанда товарів: склад кримінального правопорушення.

5. Протидія законній господарській діяльності

6. Легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом

7. Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів)

8. Шахрайство з фінансовими ресурсами (ст. 222 КК) та його відмежування від шахрайства (ст. 190 КК)

Тема 8. Кримінальні правопорушення проти довкілля

(Самостійне вивчення)

Питання для самостійної роботи

1. Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти довкілля.
2. Порушення правил екологічної безпеки.
3. Забруднення чи псування земель.
4. Забруднення атмосферного повітря.
5. Порушення правил охорони надр.
6. Знищення або пошкодження лісових масивів.
7. Незаконне полювання.

Тема 9. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки.

(2 год. семінарських, 2 год. практичних)

Питання до семінарського заняття

1. Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадської безпеки.
2. Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, умови звільнення від кримінальної відповідальності.
3. Бандитизм: поняття та ознаки банди, склад кримінального правопорушення, відмежування від розбою, співвідношення із створенням злочинної організації.
4. Терористичний акт: поняття, склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки; відмежування від диверсії та кримінальних правопорушень проти життя, здоров'я, власності
5. Фінансування тероризму: поняття, склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, умови звільнення від кримінальної відповідальності за це кримінальне правопорушення.

6. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами: склади кримінальних правопорушень, умови звільнення від кримінальної відповідальності.

7. Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів: склад кримінального правопорушення.

Практичне заняття

Завдання для практичного заняття пропонується викладачем.

Додаткові завдання для підготовки до семінарського та практичного заняття:

1. Недбале зберігання вогнепальної зброї: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

2. Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань: поняття незаконних воєнізованих або збройних формувань, склади кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, умови звільнення від кримінальної відповідальності за це кримінальне правопорушення.

3. Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

4. Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

5. Напад на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

6. Незаконне виготовлення ядерного вибухового пристрою чи пристрою, що розсіює радіоактивний матеріал або випромінює радіацію: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

Тема 10. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва

(Самостійне вивчення)

Питання для самостійної роботи

1. Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва.

2. Порушення вимог законодавства про охорону праці.

3. Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою.

4. Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки.

5. Порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах.

Тема 11. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

(2 год. семінарських)

Питання до семінарського заняття

1. Порухення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту.
2. Порухення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами.
3. Незаконне заволодіння транспортним засобом.
4. Випуск в експлуатацію технічно-несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації.
5. Порухення правил, норм й стандартів, що стосуються убезпечення дорожнього руху.
6. Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу.

Практичне заняття

Завдання для практичного заняття пропонується викладачем.

Додаткові завдання для підготовки до семінарського та практичного заняття:

1. Порухення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.
2. Пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.
3. Порухення правил повітряних польотів: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.
4. Самовільне без нагальної потреби зупинення поїзда: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.
5. Пошкодження об'єктів магістральних або промислових нафто-, газо-, конденсатопроводів та нафтопродуктопроводів: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

Тема 12. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності.

(2 год. семінарських)

Питання до семінарського заняття

1. Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.
2. Групове порушення громадського порядку: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.
3. Масові заворушення: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки: склад кримінального правопорушення.
4. Хуліганство: поняття, склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, відмежування від групового порушення громадського

порядку, масових заворушень та кримінальних правопорушень проти особи і власності.

5. Втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

6. Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією: поняття сутенерства, склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, спеціальні умови відповідальності.

Практичне заняття

Завдання для практичного заняття пропонується викладачем.

Додаткові завдання для підготовки до семінарського та практичного заняття:

1. Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку: склад кримінального правопорушення.

2. Жорстоке поводження з тваринами: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

3. Кримінально-правова характеристика ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості та порнографічних предметів: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

4. Знищення, руйнування або пошкодження пам'яток-об'єктів культурної спадщини та самовільне проведення пошукових робіт на археологічній пам'ятці.

5. Створення або утримання місць розпусти і звідництва: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

Тема 13. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення.

(2 год. семінарських, 2 год. практичних)

Питання до семінарського заняття

1. Поняття, характеристика і види кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.

2. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів: поняття контрабанди, склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

3. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, умови звільнення від кримінальної відповідальності.

4. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів чи психотропних речовин без мети збуту: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, умови звільнення від кримінальної відповідальності.

5. Посів або вирощування снотворного маку чи конопель: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

Практичне заняття

Завдання для практичного заняття пропонується викладачем.

Додаткові завдання для підготовки до семінарського та практичного заняття:

1. Фальсифікація лікарських засобів або обіг фальсифікованих лікарських засобів: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, умови звільнення від кримінальної відповідальності

2. Незаконне публічне вживання наркотичних засобів: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

3. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

4. Схиляння неповнолітніх до застосування допінгу та вживання одурманюючих засобів: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

5. Організація або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

Тема 14. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.

(2 год. практичних)

Питання для самостійної роботи

1. Розголошення державної таємниці: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, відмежування від державної зради, шпигунства та втрати документів, що містять державну таємницю.

2. Втрата документів, що містять державну таємницю: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, відмежування від розголошення державної таємниці.

3. Незаконне переправлення осіб через державний кордон України: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

4. Ухилення від призову на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу: склад кримінального правопорушення.

5. Ухилення від військового обліку або навчальних (спеціальних) зборів: склади кримінальних правопорушень.

Практичне заняття

Завдання для практичного заняття пропонується викладачем.

Додаткові завдання для підготовки:

1. Передача або збирання відомостей, що становлять службову інформацію,

зібрану у процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

2. Порухення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї: склад кримінального правопорушення.

3. Незаконне перетинання державного кордону України: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

Тема 15. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян (2 год. практичних)

Питання для самостійної роботи

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

2. Опір представнику влади, працівникові правоохоронного органу, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві: склади кримінальних правопорушень, кваліфікуючі ознаки, відмежування від кримінальних правопорушень проти особи.

3. Втручання у діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

4. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу: склади кримінальних правопорушень, кваліфікуючі ознаки, відмежування від кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи.

5. Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця: поняття посягання на життя, склад кримінального правопорушення, співвідношення з умисним вбивством.

Практичне заняття

Завдання для практичного заняття пропонується викладачем.

Додаткові завдання для підготовки:

1. Наруга над державними символами: склад кримінального правопорушення.

2. Самоправство: поняття, склад кримінального правопорушення.

3. Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, відмежування від самоправства.

4. Перешкоджання діяльності Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

5. Підкуп працівника підприємства, установи чи організації: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, відмежування від суміжних кримінальних правопорушень, умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Тема 16. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-

обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку

Питання для самостійної роботи

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.
2. Несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку.
3. Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут.
4. Порухення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку або порядку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється.
5. Перешкоджання роботі електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку.

Тема 17. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності

(2 год. семінарських)

Питання до семінарського заняття

1. Поняття, загальна характеристика і види (система) кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
2. Поняття і види неправомірної вигоди.
3. Поняття службової особи публічного та приватного права, а також осіб, які здійснюють професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг.
4. Зловживання владою або службовим становищем: поняття, склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.
5. Перевищення влади або службових повноважень: поняття і види перевищення влади або службових повноважень, склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, співвідношення зі зловживанням владою або службовим становищем.
6. Службове підроблення: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, співвідношення із зловживанням владою або службовим становищем та іншими кримінальними правопорушеннями, пов'язаними з підробленням документів.
7. Службова недбалість: поняття, склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, відмежування від зловживання владою або службовим становищем.

Практичне заняття

Завдання для практичного заняття пропонується викладачем.

Додаткові завдання для підготовки до семінарського та практичного заняття:

1. Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги: склад кримінального правопорушення.
2. Декларування недостовірної інформації: склад кримінального правопорушення.
3. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою.
4. Незаконне збагачення: склад кримінального правопорушення, відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.
5. Провокація підкупу: поняття, склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.
6. Приховування злочину: склад кримінального правопорушення.
7. Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.
8. Розголошення даних досудового слідства або дізнання: склад кримінального правопорушення.
9. Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення кримінального правопорушення: склад кримінального правопорушення.

Тема 18. Кримінальні правопорушення проти правосуддя

(2 год. практичних)

Питання для самостійної роботи

1. Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти правосуддя.
2. Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою: склади кримінальних правопорушень, кваліфікуючі ознаки, відмежування від кримінальних правопорушень проти волі особи.
3. Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.
4. Примушування давати показання: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.
5. Завідомо неправдиве показання: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

Практичне заняття

Завдання для практичного заняття пропонується викладачем.

Додаткові завдання для підготовки:

1. Розголошення даних досудового слідства або дізнання.
2. Приховування злочину.
3. Дії, що дезорганізують роботу виправних установ.
4. Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти. Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку.
5. Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення кримінального

правопорушення.

6. Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків.

7. Умисне невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості.

Тема 19. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення).

(2 год. семінарських, 2 год. практичних)

Питання до семінарського заняття

1. Самовільне залишення військової частини або місця служби: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

2. Порушення правил поведження зі зброєю, а також із речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, відмежування від суміжних кримінальних правопорушень проти громадської безпеки.

3. Насильство над населенням у районі воєнних дій: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

4. Погане поведження з військовополоненими: склад кримінального правопорушення, відмежування від кримінальних правопорушень проти особи.

5. Поняття, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

6. Пропаганда війни: склад кримінального правопорушення.

7. Виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

8. Воєнні кримінальні правопорушення: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

9. Злочини проти людяності: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

Практичне заняття

Завдання для практичного заняття пропонується викладачем.

Додаткові завдання для підготовки до семінарського та практичного заняття:

1. Невиконання наказу: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

2. Посягання на життя представника іноземної держави: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

3. Умисне знищення або пошкодження військового майна

4. Перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень

5. Образа честі і гідності військовослужбовця, погроза військовослужбовцю.

6. Мародерство

7. Найманство: поняття найманця, склад кримінального правопорушення,

кваліфікуючі ознаки.

8. Застосування зброї масового знищення: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, співвідношення з порушенням законів та звичаїв війни.

9. Геноцид: поняття, склади кримінальних правопорушень, співвідношення з кримінальними правопорушеннями проти особи.

10. Екоцид: склад кримінального правопорушення, відмежування від суміжних кримінальних правопорушень проти довкілля.

11. Злочин агресії: поняття, склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Під час вивчення кожної теми, передбаченої в структурі навчальної дисципліни використовувати :

5.1.1. Кримінальне право України : зб. Задач за заг. ред. д-ра юрид. наук О. М. Джужі; за наук.ред. А.В. Савченка, Л.О. Мостепанюк, О.М. Шармар – 2-ге вид., допов. та перероб. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 264 с.

5.1.2. Кримінальне право України : зб. задач / За заг. ред. д-ра юрид. наук О. М. Джужі та к.ю.н., доц Мостепанюк Л.О. – Київ : НАВС, 2023, 98 с.

5.1.3. Кримінальне право України : зб. задач / За заг. ред. д-ра юрид. наук О. М. Джужі та к.ю.н., доц Смаглюка О.В. Київ : НАВС, 2023, 93 с.

5.2. Матеріали дистанційних курсів URL:
<https://learn.navs.edu.ua/course/index.php?categoryid=141>

5.3. Орієнтовний перелік питань для тестового контролю (Загальна частина):

1. Що таке кримінальне право України, як галузь права?
2. Що є предметом кримінального права?
3. Між ким виникають кримінально-правові відносини у результаті дії кримінально-правової норми?
4. Коли застосовується кримінально-правовий метод?
5. За допомогою якого механізму здійснюється охоронна функція кримінального закону?
6. Які принципи притаманні кримінальному праву?
7. Що таке кримінальне право як наука?
8. Які методи використовує наука кримінального права?
9. Що є пріоритетом у завданні кримінального права?
10. Що є предметом науки кримінального права?
11. Що означає закон про кримінальну відповідальність в «традиційному і «широкому» розумінні?
12. Що відноситься до джерел кримінального права?
13. Яка структуру кримінально-правової норми?

14. Які існують види диспозицій?
15. Які передбачені види санкцій в діючому законодавстві?
16. На які види поділяється тлумачення кримінального права за суб'єктом?
17. На які способи поділяється тлумачення кримінального закону?
18. Які юрисдикції передбачає КК України?
19. Який закон має зворотну силу?
20. За яких умов настає кримінальна відповідальність громадянина України за вчинене за кордоном діяння?
  21. Що відноситься до території України?
  22. Коли кримінальне правопорушення визначається вчиненням на території України?
  23. Що таке кримінальна відповідальність?
  24. Які є види кримінальної відповідальності?
  25. Що є підставою кримінальної відповідальності?
  26. З якого моменту особа вважається винною у скоєнні кримінального правопорушення?
  27. Які основні форми кримінальної відповідальності?
  28. Що означає стан судимості?
  29. З якого моменту кримінальна відповідальність виникає та припиняється?
  30. Хто є суб'єктами кримінально-правових відносин?
  31. Через що реалізується кримінальна відповідальність?
  32. Що таке ретроспективна кримінальна відповідальність?
  33. Що таке кримінальне правопорушення?
  34. Що означає характер суспільної небезпечності кримінального правопорушення?
  35. Що розуміється під ступенем суспільної небезпеки кримінального правопорушення?
  36. Що означає термін "бездіяльність"?
  37. На які види поділяються кримінальні правопорушення за формою вини?
  38. У чому полягає малозначність діяння?
  39. Що таке протиправність діяння?
  40. В чому головна відмінність кримінального правопорушення від інших правопорушень?
  41. В чому полягає суспільна небезпечність діяння?
  42. Які є ознаки кримінального правопорушення?
  43. Назвіть поняття складу кримінального правопорушення та розкрийте його співвідношення з кримінальним правопорушенням.
  44. Назвіть елементи кримінального правопорушення.
  45. На які групи поділяються ознаки складу кримінального правопорушення?
  46. Які ознаки є обов'язковими для всіх складів кримінальних правопорушень?

47. Які функції виконують факультативні ознаки кримінального правопорушення?
48. Що таке формула кваліфікації?
49. Які є види складів кримінальних правопорушень?
50. Що є об'єктом кримінального правопорушення?
51. Яка існує класифікація об'єктів по "вертикалі"?
52. Яка існує класифікація об'єктів по "горизонталі"?
53. З яких елементів складаються суспільні відносини?
54. У чому полягає зміст (соціальний зв'язок) суспільних відносин?
55. Який принцип покладений в основу розподілу кримінальних правопорушень на розділи в Особливій частині КК?
56. Які є види додаткового безпосереднього об'єкту?
57. До якої ознаки складу кримінальне правопорушення відноситься предмет з кримінального правопорушення?
58. Назвіть поняття об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення?
59. Які обов'язкові ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення?
60. Що означає бездіяльність як ознака об'єктивної сторони?
61. Що таке спосіб вчинення кримінального правопорушення?
62. Які є види суспільно-небезпечних наслідків?
63. Які обов'язкові ознаки об'єктивної сторони кримінального правопорушення з матеріальним складом?
64. Які ознаки характерні для триваючого кримінального правопорушення?
65. Що вважається часом скоєння кримінального правопорушення?
66. Чим відрізняються знаряддя від засобів вчинення кримінального правопорушення?
67. Коли кримінальне правопорушення з усіченим складом вважається закінченим?
68. Дайте поняття суб'єкта кримінального правопорушення.
69. Які є види суб'єктів кримінального правопорушення?
70. З якого віку настає кримінальна відповідальність?
71. Які є критерії неосудності?
72. Що таке осудність?
73. Якщо особа вчинила кримінальне правопорушення у стані осудності, але до постановлення вироку захворіла на психічну хворобу, чи підлягає вона покаранню?
74. Які є критерії обмеженої осудності:
75. Як впливає вчинення кримінального правопорушення у стані сп'яніння на відповідальність?
76. Хто є спеціальним суб'єктом кримінального правопорушення?
77. Дайте поняття службової особи як спеціального суб'єкта кримінального правопорушення.
78. Які є ознаки суб'єктивної сторони кримінального правопорушення?

79. Які існують форми вини?
80. Що таке умисел?
81. Які існують види умислу та необережності?
82. Що таке необережність?
83. Яка ознака суб'єктивної сторони є обов'язковою?
84. За якими ознаками головним чином слід розмежовувати прямий та не прямий умисли?
85. Яка спільна ознака інтелектуального та вольового моменту характерна для прямого і не прямого умислу та кримінально протиправної самовпевненості?
86. Які ознаки суб'єктивної сторони є факультативними?
87. Що таке випадок (казус)?
88. Що таке стадії вчинення кримінального правопорушення?
89. Що таке готування до кримінального правопорушення?
90. Що таке замах на кримінальне правопорушення ?
91. Готування до якого кримінального правопорушення не тягне за собою кримінальної відповідальності?
92. З якою формою вини вчиняється замах на кримінальне правопорушення?
93. Які є види замаху?
94. З яких причин замах на кримінальне правопорушення не доводиться до кінця?
95. Що таке добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця?
96. Коли замах вважається незакінченим?
97. Дайте поняття співучасті та назвіть її ознаки.
98. Охарактеризуйте об'єктивну сторону співучасті.
99. Чим характеризується суб'єктивна сторона співучасті?
100. Що передбачає проста форма співучасті?
101. Хто є виконавцем кримінального правопорушення?
102. Хто є організатором кримінального правопорушення?
103. Хто є підбурювачем кримінального правопорушення?
104. Хто є пособником кримінального правопорушення ?
105. Що таке ексцес виконавця?
106. Які особливості кримінальної відповідальності учасників організованої групи та злочинної організації?
107. Які є види причетності до кримінального правопорушення?
108. Дайте поняття множинності кримінальних правопорушень?
109. Чи створює множинність наявність ознак закінченого кримінального правопорушення та приготування або замаху на кримінальне правопорушення?
110. На які види поділяється одиничне кримінальне правопорушення?
111. Які існують види складних одиничних кримінальних правопорушень?
112. Що є повторністю кримінальних правопорушень?
113. Що є сукупністю кримінальних правопорушень?
114. На які види поділяється сукупність кримінальних правопорушень?
115. Що визнається конкуренцією кримінально-правових норм?

116. Що визнається рецидивом кримінальних правопорушень?
117. Які є види повторності та рецидиву?
118. В якому випадку закон дозволяє застосовувати зброю, інші засоби та предмети незалежно від наслідків при необхідній обороні?
119. Що таке перевищення меж необхідної оборони?
120. Чи можлива необхідна оборона проти правомірних дій (наприклад, проти санкціонованого обшуку)?
121. У якому випадку відсутній ексцес оборони, незалежно від тяжкості заподіяної шкоди?
122. Чи настає відповідальність за виконання явно незаконного наказу чи розпорядження, якщо особа усвідомлювала його кримінально протиправний характер?
123. В якому випадку ризик не визнається виправданим?
124. Що таке крайня необхідність?
125. В якому випадку буде перевищення меж заподіяння шкоди, при виконанні спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації?
126. Яке насильство до особи, що вчинила кримінальне правопорушення може бути застосовано під час її затримання?
127. Що таке уявна оборона?
128. Що таке звільнення від кримінальної відповідальності?
129. Які є види звільнення від кримінальної відповідальності?
130. Ким здійснюється звільнення від кримінальної відповідальності?
131. При виконанні яких умов дійового каюття особа звільняється від кримінальної відповідальності?
132. Яка умова є необхідною для звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим?
133. Хто є ініціатором примиренням між особами?
134. Якщо перебіг строків давності тяжкого кримінального правопорушення перервало вчинення особливо тяжкого кримінального правопорушення, чи звільняється від відповідальності особа?
135. Яка відповідальність настає у разі порушення умов передачі особи на поруки?
136. Якщо суд не застосував строк давності до особи, яка вчинила особливо тяжке кримінальне правопорушення, за який може бути призначено довічне позбавлення волі, що він може призначити?
137. Які основні ознаки покарання?
138. Що є метою покарання?
139. За яким процесуальним актом призначається покарання?
140. Який вид покарання є основним?
141. Які види покарань можуть застосовуватися як основні, так і як додаткові?
142. Які види покарань є додатковими?
143. Яким видом покарання у разі неможливості сплати штрафу може замінити суд несплачену суму?

144. У випадку засудження за які кримінальні правопорушення особа може бути позбавлена військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу?

145. В якому розмірі проводиться відрахування із заробітку засудженого до виправних робіт?

146. До якої категорії осіб тримання у дисциплінарному батальйоні замість позбавлення волі не застосовується?

147. Які є загальні засади призначення покарання?

148. Чи може суд призначити покарання більш суворе, ніж передбачене відповідними статтями Особливої частини КК?

149. За які кримінальні правопорушення суд не може призначити більш м'яке покарання, ніж передбачено законом?

150. Які обставини, що пом'якшують покарання передбачені в КК?

151. Які обставини, що обтяжують покарання передбачені в КК?

152. Які обставини, що обтяжують покарання суд може не визнати такими?

153. Якщо обставина, що пом'якшує покарання, передбачена в статті Особливої частини КК як ознака кримінального правопорушення, чи може суд ще раз враховувати її при призначенні покарання як таку, що його пом'якшує?

154. Які правила призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень?

155. Які є відмінності при призначенні покарання за сукупністю вироків та за сукупністю кримінальних правопорушень?

156. Як штраф та позбавлення права обіймати певні посади або займатися Який іспитовий строк встановлюється при звільненні від відбування покарання з випробуванням?

157. При призначенні якого виду покарання не застосовується звільнення від відбування покарання з випробуванням?

158. Які додаткові покарання не застосовуються у разі звільнення від відбування основного покарання з випробуванням?

159. Які обов'язки покладаються на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням?

160. Коли починається перебіг строків давності виконання обвинувального вироку?

161. Коли зупиняється перебіг строків давності виконання обвинувального вироку?

162. Який строк давності виконання обвинувального вироку у випадку засудження до покарання у вигляді позбавлення волі на строк більше десяти років за особливо тяжке кримінальне правопорушення ?

163. При засудженні до яких видів покарань вагітні жінки і жінки, які мають дітей віком до трьох років, не можуть бути звільнені від відбування покарання?

164. Що таке помилування?

165. Яка відмінність помилування від амністії?

166. Які є види амністії?

167. До кого не може бути застосована амністія?

168. Яке кримінально-правове значення судимості?

169. Як обчислюються строки погашення судимості?
170. Які особи визнаються такими, що не мають судимості?
171. Який строк погашення судимості щодо осіб, засуджених до покарань, не пов'язаних з обмеженням або позбавленням волі?
172. Який строк погашення судимості щодо осіб, засуджених до позбавлення волі за особливо тяжкі кримінальні правопорушення ?
173. Як обчислюється строк погашення судимості у випадку дострокового звільнення особи від відбування покарання?
174. Коли строк погашення судимості переривається?
175. Як обчислюється строк погашення судимості у випадку заміни невідбутої частини покарання більш м'яким?
176. В яких випадках судимість може бути знята?
177. Який максимальний строк погашення судимості передбачений Назвіть поняття та види примусових заходів медичного характеру?
178. Яка мета застосування примусових заходів медичного характеру?
179. Чи завжди до осіб, які в стані неосудності вчинили суспільно-небезпечно діяння, застосовуються примусові заходи медичного характеру?
180. Якщо особа вчинила кримінальне правопорушення в стані осудності, але захворіла на психічну хворобу під час відбування покарання, чи застосовуються до неї примусові заходи медичного характеру?
181. Чи може суд призначити амбулаторне лікування психічно хворій особі, яка скоїла замах на позбавлення життя іншої особи?
182. Чи може бути застосовано примусове лікування до осіб, яким призначено покарання у вигляді громадських робіт?
183. На який строк може бути продовжено застосування примусових заходів медичного характеру?
184. Ким здійснюється продовження або припинення застосування примусових заходів медичного характеру?
185. Які заходи медичного характеру може бути застосовано щодо психічно хворого, який за своїм психічним станом і характером вчиненого становить особливу небезпеку для суспільства?
186. Що може застосувати суд до неповнолітнього при звільненні його від кримінальної відповідальності?
187. Що може застосувати суд до неповнолітнього у разі ухилення від застосування до нього примусових заходів виховного характеру?
188. Яке основне покарання може бути призначене судом за вчинення кримінального правопорушення неповнолітнім?
189. Яке додаткове покарання може бути застосоване до неповнолітніх?
190. При яких умовах може бути застосовано умовно-дострокове звільнення до неповнолітніх?
191. Коли можливе звільнення неповнолітнього від відбування покарання з випробуванням?
192. Якого строку не може перевищувати остаточне покарання неповнолітньому у виді позбавлення волі за сукупністю кримінальних правопорушень або вироків?

193. На який строк може бути призначено неповнолітньому виправні роботи?

194. На який строк може бути призначено неповнолітньому арешт?

195. До якої категорії осіб застосовуються примусові заходи медичного Які існують схожі та відмінні характеристики положень Загальної частини кримінального права з положеннями законодавства зарубіжних країн.

196. Назвіть які існують основні етапи розвитку науки кримінального права та тенденції розвитку кримінального права на сучасному етапі.

197. Які існують основні погляди антропологів (Ломброзо, Фері, Гарофло) та їх вплив на науку кримінального права.

198. Назвіть школи кримінального права: їх виникнення, сутність, етапи розвитку.

Орієнтовний перелік питань для тестового контролю (Особлива частина):

1. Як закон визначає вбивство?
2. На які види поділяються умисні вбивства?
3. Яка обставина обтяжує відповідальність при умисному вбивстві?
4. Чи може вбивство однієї людини і замах на життя іншої кваліфікувати як вбивство двох або більше осіб?
5. Коли умисне вбивство слід кваліфікувати як вчинене з корисливих мотивів?
6. Хто може бути суб'єктом умисного вбивства?
7. Чи можливе вчинення умисного вбивства з непрямим умислом?
8. Обов'язковою ознакою об'єктивної сторони кримінального правопорушення, передбаченого ст. 129 КК «Погроза вбивством» є:
9. Що таке тілесні ушкодження?
10. За якою ознакою тілесне ушкодження буде визнане тяжким?
11. Умисне вбивство (ч. 1 ст. 115 КК) від тяжких тілесних ушкоджень, що потягли за собою смерть потерпілого (ч. 2 ст. 121 КК) слід відмежовувати:
12. Види легких тілесних ушкоджень.
13. Що слід розуміти під поняттям “побої” у ст. 126 КК?
14. За якою ознакою тілесне ушкодження визнається середньої тяжкості?
15. Які дії не охоплюються об'єктивною стороною незаконного позбавлення волі або викрадення людини (ст.146 КК)?
16. Яку кваліфікуючу ознаку передбачає незаконне позбавлення волі або викрадення людини (ст.146 КК)?
17. Слідчий завідомо незаконно затримав гр. Р. Чи є в його діях ознаки незаконного позбавлення волі (ст. 146 КК)?
18. Яку кваліфікуючу ознаку передбачає захоплення заручників (ст.147 КК)?
19. Які дії охоплюються поняттям «експлуатація людини» під час торгівлі людьми (ст. 149 КК)?
20. Які дії не охоплюються об'єктивною стороною захоплення заручників (ст.147 КК)?
21. Хто розуміється під дитиною під час підміни дитини (ст. 148 КК)?

22. Батько новонародженої Н., незадоволений її слабким здоров'ям, замінив її на іншу дитину. Чи буде батько нести кримінальну відповідальність за підміну дитини (ст.148 КК)?
23. Які дії не охоплюються об'єктивною стороною торгівлі людьми (ст. 149 КК)?
24. В яких випадках відповідальність за переміщення малолітнього, за ст. 149 КК, має наставати незалежно від того, чи вчинені такі дії з використанням обману?
25. Чи може продаж людини (ст.149 КК) бути вчинений з метою вилучення у потерпілого нирки?
26. Хто є потерпілим, за загальним правилом, при експлуатації дітей (ст. 150 КК)?
27. Які обов'язкові ознаки суб'єктивної сторони експлуатації дітей (ст.150 КК)?
28. Яка основна відмінність між незаконним позбавленням волі або викраденням людини (ст. 146 КК) та захопленням заручників (ст. 147 КК)?
29. Що є основним безпосереднім об'єктом незаконного позбавлення волі (ст.146 КК)?
30. Які основна відмінність розбою від вимагання?
31. Особа вчинила дрібне викрадення чужого майна. Який матеріальний розмір завданої шкоди визначає межу між дрібним викраденням та кримінально караним викраденням?
32. Які основна відмінність крадіжки від грабежу?
33. Коли крадіжка не визнається вчиненою повторно (ч.2 ст. 185 КК)?
34. Коли крадіжка (ст.185 КК) вважається закінченим кримінальним правопорушенням?
35. Коли розбій визнається вчиненим повторно (ч.2 ст. 185 КК)?
36. При вчиненні якого кримінального правопорушення суб'єктом не може бути особа, яка досягла 14-річного віку?
37. Коли викрадення не вважається вчиненим таємно?
38. Які наслідки не охоплюються розбоєм (ст. 187 КК)?
39. Яка кваліфікуюча обставина передбачена при шахрайстві (ст.190 КК)?
40. Коли самовільне будівництво будівель або споруд (ст. 197-1) вважається закінченим кримінальним правопорушенням?
41. Водій Д., у серпні 2008 р., на підставі товарно-транспортної накладної перевозив зерно з поля у сховище. Під час виконання одного з перевезень він викрав сільськогосподарську продукцію на суму 1050 гривень. Визначте предмет вказаного викрадення?
42. Що є основним безпосереднім об'єктом зґвалтування (ст.152КК)?
43. Хто може бути потерпілим при зґвалтуванні?
44. Що не слід розуміти під повторністю при зґвалтуванні (ч.2 ст.152 КК)?
45. Яка кваліфікуюча ознака зґвалтування передбачена у ст. 152 КК?
46. У чому відмінність зґвалтування і сексуального насильства? (ст. 153 КК)?

47. Які тілесні ушкодження не охоплюються фізичним насильством при згвалтуванні (ч.1 ст. 152 КК)?

48. За які кримінальні правопорушення особа може бути притягнута до кримінальної відповідальності з 14 років?

49. Визначить безпосередній об'єкт кримінального правопорушення, передбаченого ст. 271 КК “Порушення вимог законодавства про охорону праці”:

50. Хто може бути потерпілим від кримінального правопорушення, передбаченого ст. 271 КК України “Порушення вимог законодавства про охорону праці”?

51. Які ознаки об'єктивної сторони порушення вимог законодавства про охорону праці (ст. 271 КК) є обов'язковими?

52. Хто не може бути суб'єктом порушення вимог законодавства про охорону праці (ст. 271 КК)?

53. Хто не може бути суб'єктом порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою (ст. 272 КК)?

54. З якою формою вини порушуються правила безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою (ст. 272 КК)?

55. Для службового підроблення (ст. 366 КК) не характерно?

56. Предметом кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 279 КК “Блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства”, можуть бути?

57. Способом примушування працівника транспорту до невиконання службових обов'язків (ч. 1 ст. 280 КК) є:

58. Чи можна вчинити кримінальне правопорушення, передбачене ст. 281 КК “Порушення правил повітряних польотів”, у той час коли літак перебуває на землі?

59. В якому випадку застосування стоп-крана, що призвело до зупинки потягу без належної потреби, буде кримінальним правопорушенням, передбаченим ч. 1 ст. 283 КК “Самовільне, без належної потреби, зупинення потягу”?

60. Потерпілим від кримінального правопорушення, передбаченого ст. 284 КК “Ненадання допомоги судну та особам, які зазнали лиха”, є?

61. Суб'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ст. 286 КК “Порушення правил безпеки руху та експлуатації транспорту, особами які керують транспортними засобами” є?

62. Що слід розуміти під транспортним засобом, як предметом кримінальних правопорушень, передбачених статтями 286, 287, 289 і 290 КК?

63. Які наслідки зазначені у диспозиції ст. 287 КК “Випуск в експлуатацію технічно несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації”?

64. В якому випадку кримінальне правопорушення, передбачене ст. 289 КК “Незаконне заволодіння транспортним засобом” буде вчинено повторно?

65. Заохочувальна норма ч. 4 ст. 289 КК “Незаконне заволодіння транспортним засобом” може бути застосована у випадку?

66. Завдання смерті через необережність під час виконання автокраном розвантажувальних робіт є?

67. Порухення правил безпеки руху особою, яка керувала гужовою повозкою, що потягло за собою загибель потерпілого є?

68. Необережне знищення номерної панелі автомобіля з ідентифікаційним номером під час його ремонту?

69. Основним безпосереднім об'єктом кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту є?

70. Хто може бути суб'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ст. 293 КК "Групове порушення громадського порядку" та ст. 294 КК "Масові заворушення"?

71. Кримінальне правопорушення передбачене ст. 295 КК "Заклик до вчинення дій, що загрожують громадському порядку" вважається закінченим з моменту?

72. Які дії не охоплюються особливою зухвалістю при вчиненні хуліганства (ст. 296 КК)?

73. Які дії охоплюються винятковим цинізмом при вчиненні хуліганства (ст. 296 КК)?

74. Факультативним додатковим безпосереднім об'єктом при хуліганстві (ст. 296 КК) є?

75. Яка кваліфікуюча обставина передбачена при хуліганстві (ст.296 КК)?

76. Коли групове порушення громадського порядку (ст. 293 КК) може бути закінченим кримінальним правопорушенням?

77. Що не може бути предметом незаконного заволодіння при нарузі над могилою (ст. 297 КК)?

78. Що не може бути предметом жорстокого поводження з тваринами (ст. 299 КК)?

79. Які форми об'єктивної сторони протиправних дій з творами, що пропагують культ насильства і жорстокості не передбачені в ч.1 ст. 300 КК?

80. Які обов'язкові цілі протиправних дій з порнографічними предметами (ст. 301 КК)?

81. Які форми втягнення особи в заняття проституцією (ст. 303 КК)?

82. Визначте, що не відноситься до форм втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність (ст. 304 КК)?

83. Які дії охоплюються сутенерством (ст. 303 КК)?

84. Які основні відмінності групового порушення громадського порядку (ст. 293 КК) від хуліганства (ст. 296 КК)?

85. Яка кваліфікуюча обставина не передбачена при сутенерстві або втягненні особи в заняття проституцією (ст. 303 КК)?

86. Коли створення або утримання місць розпусти і звідництво (ст. 302 КК) вважається закінченим кримінальним правопорушенням?

87. Наркотичні засоби це?

88. Наркоманія – це?

89. Законним придбанням наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів ?

90. Незаконне зберігання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів – це ?

91. Незаконне перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів – це?

92. Не є пересиланням наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів?

93. Не є збутом наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів?

94. Про умисел на збут наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів не свідчить?

95. З якого моменту контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів є закінченим кримінальним правопорушенням?

96. Публічне спалення прапора іноземної держави, придбаного в магазині за власні гроші є?

97. Суб'єктивна сторона наруги над державними символами (ст.338 КК) характеризується наявністю?

98. Опір представникові влади під час виконання ним службових обов'язків може бути вчинено лише?

99. Чи можливо вчинення опору представникові влади після виконання ним службових обов'язків?

100. За конструкцією об'єктивної сторони опір представникові влади (ч.1 ст.342 КК) є кримінальним правопорушенням з?

5.4. Теми рефератів, доповідей та інші завдання для самостійного вивчення із Загальної частини кримінального права.

1. Поняття кримінального права як галузі законодавства, юридичної науки та навчальної дисципліни.

2. Тенденції розвитку кримінального права.

3. Характеристика функцій кримінального права.

4. Диференціація принципів кримінального права України

5. Кримінально-правові норми: поняття та види.

6. Джерела кримінального права.

7. Акти тлумачення закону про кримінальну відповідальність.

8. Зворотна дія в часі закону про кримінальну відповідальність.

9. Поняття, підстави кримінальної відповідальності.

10. Види кримінальної відповідальності.

11. Поняття і ознаки кримінального правопорушення в кримінальному праві України.

12. Класифікація кримінальних правопорушень.

13. Види складів кримінальних правопорушень за конструкцією об'єктивної сторони.

14. Види складів кримінальних правопорушень за ступенем суспільної небезпеки.

15. Значення об'єкту кримінальних правопорушень для характеристики суспільної небезпеки кримінального правопорушення та його кваліфікації.

16. Відмінність предмета кримінального правопорушення від об'єкта, знарядь та засобів вчинення кримінального правопорушення.
17. Опис предмета кримінального правопорушення в диспозиціях статей Особливої частини КК.
18. Види причинного зв'язку.
19. Значення факультативних ознак об'єктивної сторони для кваліфікації кримінальних правопорушень та як обставин, що пом'якшують або обтяжують відповідальність при призначенні покарання.
20. Значення об'єкту кримінального правопорушення для характеристики суспільної небезпеки кримінального правопорушення та його кваліфікації.
21. Відмінність предмета кримінального правопорушення від об'єкта, знарядь та засобів вчинення кримінального правопорушення.
22. Опис предмета кримінального правопорушення в диспозиціях статей Особливої частини КК.
23. Проблема визнання юридичних осіб суб'єктами окремих кримінальних правопорушень.
24. Суб'єкт кримінального правопорушення.
25. Відповідальність за кримінальні правопорушення, вчинені у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння, чи дії одурманюючих речовин.
26. Кримінально-правові наслідки добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця та їх значення.
27. Провокація кримінального правопорушення.
28. Добровільна відмова співучасників.
29. Поняття причетності до кримінального правопорушення та її види.
30. Відмінність причетності від співучасті у кримінальному правопорушенні.
31. Відмежування ідеальної сукупності від одиничного кримінального правопорушення та від конкуренції норм.
32. Відмінність сукупності від одиничного кримінального правопорушення, конкуренції кримінально-правових норм та повторності кримінальних правопорушень.
33. Значення сукупності для кваліфікації кримінального правопорушення та призначення покарання.
34. Правова оцінка шкоди при так званій "передчасній" або "запізнілій" обороні.
35. Співрозмірність необхідної оборони.
36. Відповідність завдання шкоди при затриманні небезпеці вчиненого посягання і обставинам затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.
37. Врахування суб'єктивного ставлення затриманої особи до шкоди, яка була завдана.
38. Застосування строків давності у провадженнях про кримінальні правопорушення, за які може бути призначене довічне позбавлення волі, а також кримінальні правопорушення проти миру та безпеки людства.
39. Відновлення соціальної справедливості як мета покарання.

40. Роль правосвідомості при призначенні покарання та значення індивідуалізації покарання для досягнення його цілей.

41. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення. Врахування обставин, в силу яких кримінальне правопорушення не було доведено до кінця.

42. Призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті.

43. Питання про застосування давності до осіб, які засуджені до довічного позбавлення волі.

44. Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років.

45. Відмінність зняття судимості від погашення судимості.

46. Кримінально-правові наслідки судимості.

47. Відмінність примусових заходів медичного характеру від примусового лікування.

48. Поняття примусового лікування. Особи, до яких може бути застосоване примусове лікування.

49. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру.

50. Відмінність заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб від покарання.

51. Види заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

52. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх як прояв гуманізму кримінального законодавства України.

53. Виникнення антропологічної школи кримінального права та її подальша еволюція.

54. Класична школа кримінального права: її виникнення, сутність, етапи розвитку.

55. Основні погляди антропологів (Ломброзо, Фері, Гароффо) та їх вплив на науку кримінального права.

5.5. Теми рефератів, доповідей та інші завдання для самостійного вивчення з Особливої частини кримінального права.

1. Поняття, система і значення Особливої частини кримінального права.
2. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень.
3. Етапи та стадії кваліфікації кримінальних правопорушень.
4. Значення вивчення судової практики і її узагальнення.
5. Завдання кримінального права в посиленні боротьби зі злочинністю.
6. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень.
7. Кваліфікація кримінального правопорушення і склад кримінального правопорушення.

8. Відмінність між шпигунством, як формою державної зради та шпигунством, як самостійним злочином.

9. Спеціальний потерпілий у кримінальному правопорушенні «Посягання

на життя державного чи громадського діяча».

10. Поняття національної безпеки, як родового об'єкту злочинів, передбачених розділом I Особливої частини КК.

11. Кримінальна відповідальність за диверсію.

12. Відмінність тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого від умисного вбивства та вбивства через необережність.

13. Побої і мордування. Їх відмінність від тілесних ушкоджень.

14. Залишення в небезпеці. Відмінність від неподання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані.

15. Критерії для визначення тяжкості тілесних ушкоджень.

16. Відмінність незаконного позбавлення волі або викрадення людини від захоплення заручників.

17. Спірні питання у визначенні потерпілого при кваліфікації підміни дитини.

18. Поняття спеціального суб'єкта при встановленні елементів складу кримінального правопорушення передбаченого ст. 151 КК.

19. Воля, честь та гідність як об'єкт кримінального правопорушення.

20. Розбещення неповнолітніх.

21. Відмінність згвалтування від сексуального насильства.

22. Статева свобода та статева недоторканність як об'єкт кримінального правопорушення.

23. Кваліфікуючі ознаки згвалтування.

24. Кримінально-правовий захист авторського права й суміжних прав.

25. Кримінально-правовий захист трудових прав громадян.

26. Кримінально-правова охорона приватного життя.

27. Порухення таємниці голосування.

28. Виборче право та право на участь у референдумі як об'єкт кримінального правопорушення.

29. Відмежування крадіжки від суміжних кримінальних правопорушень.

30. Відмежування розбою від вимагання.

31. Вплив предмету викрадення на кваліфікацію кримінально протиправного діяння.

32. Кваліфіковані види крадіжки.

33. Придбання або збут майна, завідомо здобутого кримінально протиправним шляхом.

34. Теоретичні та практичні питання встановлення обов'язкового корисливого мотиву при фінансових зловживаннях.

35. Відмінність порушення порядку зайняття господарською та банківською діяльністю від заняття забороненими видами господарської діяльності.

36. Поняття легалізації (відмивання) грошових коштів та іншого майна, здобутих злочинним шляхом.

37. Легалізація (відмивання) грошових коштів та іншого майна, здобутих злочинним шляхом.

38. Маніпуляція на фондовому ринку.

39. Незаконна порубка лісу.
40. Поняття екологічної безпеки, як об'єкта кримінального правопорушення, передбаченого ст. 236 КК.
41. Спірні питання у визначенні засобів та знарядь вчинення кримінального правопорушення при кваліфікації незаконного полювання.
42. Кримінально-правова охорона вод.
43. Недбале зберігання вогнепальної зброї.
44. Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності.
45. Кваліфікація кримінальних правопорушень, пов'язаних з порушенням спеціальних правил.
46. Банда як різновид організованої групи.
47. Відмежування кримінальних правопорушень в сфері безпеки виробництва за місцем вчинення кримінального правопорушення.
48. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва.
49. Проблеми кваліфікації та притягнення до кримінальної відповідальності за порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами.
50. Відмежування крадіжки від незаконного заволодіння транспортним засобом.
51. Об'єктивні ознаки примушування працівника транспорту до невиконання своїх службових обов'язків.
52. Незаконне заволодіння транспортним засобом.
53. Об'єктивні ознаки масового заворушення.
54. Кваліфікуючі ознаки хуліганства.
55. Предмет кримінального правопорушення передбаченого ст. 297 КК.
56. Місце вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 302 КК.
57. Створення або утримання місць розпусти і звідництво.
58. Поняття контрабанди.
59. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.
60. Умови звільнення від кримінальної відповідальності за вчинення кримінальних правопорушень передбачених ст.ст. 307, 309 КК України.
61. Поняття незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту. Відмінність від ст. 307 КК України.
62. Підстави кримінальної відповідальності за посівів або вирощування снотворного маку чи конопель.
63. Втрата документів, що містять державну таємницю. Відмінність від державної зради або шпигунства.
64. Кваліфікація передавання або збирання відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, яка є власністю держави.

65. Ухилення від призову за мобілізацією.
66. Кваліфікація ухилення від військового обліку або спеціальних зборів.
67. Відмежування опору від злісної непокори.
68. Зміст примушення потерпілого при вчиненні опору.
69. Зміст юридичної конструкції «у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків» у кримінальному праві.
70. Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника. Відмежування цього кримінального правопорушення від захоплення заручників.
71. Відмежування примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань від вимагання.
72. Поняття шкідливих програмних чи технічних засобів в кримінальному праві.
73. Суб'єктивні ознаки перешкоджання роботі електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку.
74. Об'єктивні ознаки несанкціонованого втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку.
75. Предмет кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.
76. Об'єктивні ознаки зловживання владою або службовим становищем.
77. Суб'єктивні ознаки службової недбалості.
78. Поняття службової особи у кримінальному праві.
79. Відмежування кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності від суміжних кримінальних правопорушень.
80. Підкуп особи, яка надає публічні послуги.
81. Спірні питання визначення системи кримінальних правопорушень проти правосуддя .
82. Взаємозв'язок кримінального та кримінально-процесуального права щодо регламентації захисту учасників кримінального процесу.
83. Об'єктивні ознаки примушування давати показання.
84. Суб'єктивні ознаки приховування злочину.
85. Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків.
86. Система військових кримінальних правопорушень.
87. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки опору начальникові або примушування його до порушення службових обов'язків.
88. Вплив об'єктивних ознак на кваліфікацію порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості.
89. Момент закінчення кримінального правопорушення дезертирства.
90. Особливості суб'єктивної сторони дезертирства.
91. Визначення родового об'єкту кримінальних правопорушень проти

миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

92. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки найманства.

93. Відмежування кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку від злочинів проти основ національної безпеки.

94. Проблема вдосконалення класифікації кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

7. Методи навчання

Бінарні (інформаційно-виконавчий), частково-пошукові, опитування, тестовий контроль.

Словесні методи (лекція, розповідь-пояснення), наочні (ілюстрація, демонстрація), практичні (аналіз нормативно-правових актів та навчальних міні-кейсів, робота в Інтернет), репродуктивні, проблемно-пошукові, інтерактивні (дискусія, методи групової роботи).

8. Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю: індивідуальний, груповий, фронтальний, взаємний, самоконтроль. Форми поточного та тематичного контролю.

Методи контролю: усне та письмове опитування, тестовий контроль.

Критерії оцінювання результатів навчання

Загальні критерії оцінювання

Високий (творчий) рівень – оцінка 5. Відповідь здобувача вищої освіти має глибокі знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни. Здобувач вміє аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку, чітко, лаконічно, логічно послідовно дає відповіді на поставлені питання, вміє застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, допускаючи деякі неточності.

Достатній (конструктивно-варіативний та конструктивний) рівень – оцінка 4. Відповідь здобувача вищої освіти має міцні знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни. Здобувач аргументовано дає відповіді на поставлені питання, вміє застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, допускаючи неточності і несуттєві помилки. (конструктивний). Також відповідь здобувача вищої освіти має достатні знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни. Відповіді на питання містять певні (неістотні) неточності, достатні вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.

Середній (репродуктивний) – оцінка 3. Відповідь здобувача вищої освіти має посередні знання значної частини навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, недостатньо аргументована на поставлені питання. Виявляються істотні неточності, слабкі вміння застосовувати теоретичні положення при

розв'язуванні практичних задач. Також здобувач вищої освіти виявляє слабкі знання навчального матеріалу, неточні або мало аргументовані відповіді на поставлені питання, з порушенням послідовності викладення, слабкі вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, допускаючи суттєві помилки.

Контроль самостійної роботи здійснюють шляхом перевірки виконаних завдань на практичних, семінарських заняттях. Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку (диференційованого заліку). Підсумкова кількість балів з навчальної дисципліни виставляється за сумарною кількістю набраних балів, отриманих в результаті поточного (тематичного) та підсумкового контролів.

Вивчення навчальної дисципліни спрямовано на комплексну підготовку висококваліфікованих та конкурентоспроможних фахівців у галузі правоохоронної діяльності. Метою навчання є не тільки отримання теоретичної інформації, але й підготовка до розв'язування складних професійних задач у процесі навчання, формування професійного світогляду.

Основні критерії рівня компетентності здобувача вищої освіти:

- виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;
- вміння здійснювати причинно-наслідкові зв'язки за темами навчальної дисципліни;
- вміння опрацьовувати основні та додаткові рекомендовані нормативні та доктринальні джерела;
- вміння здійснювати взаємозв'язки між явищами;
- вміння чітко, лаконічно і послідовно відповідати на поставлені питання;
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.

Четвертий семестр (Загальна частина)

Накопичення балів з тем за усі види робіт <i>max 60 б.</i>												Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
												<i>max 40 б.</i>	<i>max 100 б.</i>
T1 5	T2 5	T3 5	T4 5	T5 5	T6 5	T7 5	T8 5	T9 5	T10 5	T11 5	T12 5	Залік 40	100

П'ятий семестр (Особлива частина)

Накопичення балів з тем за усі види робіт <i>max 60 б.</i>																		Підсумковий контроль (екзамен)	Підсумкова кількість балів	
																		40 б.	100 б.	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19		

5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	40	100
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	-----

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74		D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

9. Інструменти, обладнання, програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна

Moodle – безкоштовна, відкрита (Open Source) система управління навчанням: тексти лекцій, рекомендовані питання до підсумкового контролю, літературні джерела, мультимедійні презентації, тестові завдання.

Наявність ноутбуків, комп'ютерів, планшетів, смартфонів з виходом до мережі Інтернет.

10. Перелік питань для підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Кримінальне право».

10.1. Загальна частина. Залік:

1. Поняття та завдання кримінального права України. Конституція України як концептуальне джерело кримінального права.

2. Функції кримінального права, предмет і метод кримінально-правового регулювання.

3. Система кримінального права України.

4. Принципи кримінального права України

5. Поняття закону про кримінальну відповідальність, його ознаки та значення.

6. Структура Кримінального кодексу України. Взаємозв'язок Загальної та Особливої частини КК.

7. Структура статей Загальної та Особливої частини КК. Види диспозицій і санкцій. Кримінально-правові норми: поняття та види.

8. Тлумачення закону про кримінальну відповідальність: поняття, види і значення. Роль Верховного Суду в тлумаченні законів про кримінальну відповідальність. Аналогія в кримінальному праві.

9. Що входить до законодавства України про кримінальну відповідальність?

10. Назвіть принципи чинності закону про кримінальну відповідальність в просторі?

11. Визначте чинність закону про кримінальну відповідальність в часі?

12. Коли кримінальне правопорушення вважається вчиненим на території України?

13. Що означає чинність закону про кримінальну відповідальність за колом осіб?

14. Які існують акти тлумачення закону про кримінальну відповідальність?

15. Коли закон про кримінальну відповідальність має зворотню дію в часі?

16. Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності.

Поняття, ознаки, зміст.

17. Кримінально-правові відносини: їх структура.

18. Кримінально-правові відносини і кримінальна відповідальність.

19. Поняття і ознаки кримінального правопорушення в кримінальному праві України.

20. Класифікація кримінальних правопорушень.

21. Малозначність діяння (ч. 2 ст. 11 КК).

22. Відмінність кримінального правопорушення від інших правопорушень.

23. Поняття і значення кримінального правопорушення. Співвідношення кримінального правопорушення і складу кримінального правопорушення.

24. Елементи і ознаки складу кримінального правопорушення. Обов'язкові і факультативні ознаки складу кримінального правопорушення.

25. Види складу кримінального правопорушення.

26. Поняття об'єкту кримінального правопорушення. Кримінально-правове значення об'єкта кримінального правопорушення.

27. Суспільні відносини як об'єкт кримінального правопорушення: їх структура. Об'єкт кримінального правопорушення і об'єкт кримінально-правової охорони.

28. Класифікація об'єктів кримінального правопорушення.

29. Поняття предмету кримінального правопорушення та його місце в структурі кримінального правопорушення.

30. Поняття та ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення, значення для кваліфікації.

31. Дія чи бездіяльність в кримінальному праві: поняття та ознаки.

32. Суспільно небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення: поняття, їх види та значення в кримінальному праві.

33. Місце, час, спосіб, обстановка, знаряддя і засоби вчинення кримінального правопорушення як ознаки об'єктивної сторони і їх кримінально-правове значення.

34. Поняття, ознаки суб'єкта кримінального правопорушення, його види.

35. Вік, з якого може наставати кримінальна відповідальність.

36. Осудність як обов'язкова ознака суб'єкта кримінального правопорушення. Поняття неосудності за кримінальним правом. Критерії неосудності.

37. Поняття, ознаки, види спеціального суб'єкта кримінального правопорушення.

38. Поняття суб'єктивної сторони кримінального правопорушення та її ознаки.

39. Поняття та форми вини в кримінальному праві.

40. Умисел і його види. Спеціальні види умислу, їх значення.

41. Необережність та її види.

42. Поняття та види стадій умисного кримінального правопорушення.

43. Поняття закінченого кримінального правопорушення.

44. Поняття та види готування до кримінального правопорушення.

45. Поняття, ознаки, види замаху на кримінальне правопорушення. Відмінність замаху від готування.

46. Поняття співучасті у кримінальному правопорушенні. Об'єктивні і суб'єктивні ознаки співучасті.

47. Види співучасників.

48. Форми співучасті. Поняття, ознаки, значення.

49. Спеціальні питання відповідальності співучасників.

50. Поняття і види множинності кримінальних правопорушень, її юридичне значення.

51. Одиничне кримінальне правопорушення як структурний елемент множинності кримінальних правопорушень. Види одиничних кримінальних правопорушень.

52. Повторність кримінальних правопорушень: її ознаки та види. Значення для кваліфікації і призначення покарання.

53. Сукупність кримінальних правопорушень та їх види. Значення сукупності для кваліфікації кримінального правопорушення і призначення покарання.

54. Рецидив кримінального правопорушення його види. Кримінально-правове значення рецидиву кримінального правопорушення.

55. Поняття та види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.

56. Поняття необхідної оборони й умови її правомірності.

57. Уявна оборона. Відповідальність за шкоду, заподіяну в стані уявної оборони.

58. Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Підстави, ознаки й умови правомірного затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення та заподіяння йому шкоди.

59. Поняття крайньої необхідності, її ознаки та підстави виникнення.

60. Фізичний або психічний примус як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння.

61. Виконання наказу чи розпорядження.

62. Діяння, пов'язане з ризиком.

63. Виконання спеціального завдання з попередження чи викриття кримінально протиправної діяльності, організованої групи або злочинної організації.

64. Поняття, правові підстави та порядок звільнення від кримінальної відповідальності.

65. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям.

66. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку примиренням винного з потерпілим.

67. Підстави та порядок передачі особи на поруки в зв'язку із звільненням від кримінальної відповідальності.

68. Поняття, ознаки та принципи покарання. Відмінність кримінального покарання від інших заходів державного примусу.

69. Мета покарання. Питання про мету покарання в історії кримінального законодавства України та в науці кримінального права.

70. Поняття, ознаки та значення системи покарань за кримінальним правом. Система покарань в історії кримінального права та за чинним кримінальним законодавством України. Класифікація (види) покарань. Основні та додаткові покарання. Інші класифікації покарань

71. Загальні засади призначення покарання.

72. Обставини, що пом'якшують та обтяжують покарання.

73. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Правила призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

74. Призначення покарання за сукупністю вироків. Правила призначення покарання за сукупністю вироків.

75. Поняття, підстави та види звільнення від кримінального покарання та його відбуття.

76. Звільнення від покарання особи у зв'язку з втратою нею суспільної небезпеки.

77. Звільнення від покарання особи засудженої за діяння, караність якого законом усунена.

78. Звільнення від відбування покарання з випробуванням: поняття та юридична природа.

79. Звільнення від покарання на підставі закону України про амністію або акта про помилування.

80. Поняття, правові наслідки та кримінально-правове значення судимості.

81. Погашення судимості. Загальні умови та строки погашення судимості.

82. Зняття судимості. Підстави (умови) та порядок зняття судимості.

84. Поняття та мета примусових заходів медичного характеру.

85. Види примусових заходів медичного характеру. Їх продовження, зміна або припинення.

86. Зміст та класифікація обмежувальних заходів.

87. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх як прояв гуманізму кримінального законодавства України.

88. Звільнення неповнолітнього від кримінальної відповідальності. Підстави звільнення неповнолітнього від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру.

89. Особливості звільнення неповнолітнього від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності.

90. Види покарань, що можуть бути застосовані до неповнолітнього.

10.2. Особлива частина. Екзамен:

1. Захоплення заручників (ст. 147 КК України).

2. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 307 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 4 «Про судову практику в справах про злочини у сфері наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів».

3. Незаконне позбавлення волі або викрадення людини (ст. 146 КК України).

4. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 3 «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами».

5. Розбещення неповнолітніх (ст. 156 КК України).

6. Порухення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки (ст. 270 КК України).

7. Незаконна порубка лісу (ст. 246 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 10 грудня 2004 р. № 17 «Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довкілля».

8. Порухення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (ст. 286 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від № 14 від 23 грудня 2005 р. «Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті».

9. Поняття вбивства у кримінальному праві. Види вбивств. Конституційні положення щодо захисту життя, здоров'я, честі і гідності людини.

10. Незаконне заволодіння транспортними засобами (ст. 289 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від № 14 від 23 грудня 2005 р. «Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті».

11. Каткування (ст. 127 КК України).

12. Хуліганство (ст. 296 КК України). Відмінність хуліганства, вчиненого групою осіб, від групового порушення громадського порядку (ст. 293 КК України).

Постанова Пленуму Верховного Суду України від 22 грудня 2006 р. № 10 «Про судову практику в справах про хуліганство».

13. Контрабанда (ст. 201 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 3 червня 2005 р. № 8 «Про судову практику у справах про контрабанду та порушення митних правил».

14. Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця (ст. 348 КК України).

15. Торгівля людьми (ст. 149 КК України).

16. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 5 «Про судову практику у справах про хабарництво».

17. Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем (ст. 308 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 4 «Про судову практику в справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів».

18. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ст. 342 КК України).

19. Залишення в небезпеці (ст. 135 КК України). Відмінність від ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані (ст. 136 КК України).

20. Бандитизм (ст. 257 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 13 «Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями».

21. Розголошення державної таємниці (ст. 328 КК України).

22. Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця (ст. 343 КК України).

23. Ухилення від сплати аліментів (ст. 164 КК України).

24. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 грудня 2003 р. № 15 «Про судову практику в справах про перевищення влади або посадових повноважень».

25. Шахрайство (ст. 190 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».

26. Незаконне полювання (ст. 248 КК України). Відмінність від незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом (ст. 249 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 10 грудня

2004 р. № 17 «Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довкілля».

27. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї (ст. 199 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 12 квітня 1996 р. № 6 «Про практику розгляду судами кримінальних справ про виготовлення або збут підроблених грошей чи цінних паперів».

28. Зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 грудня 2003 р. № 15 «Про судову практику в справах про перевищення влади або службових повноважень».

29. Грабіж (ст. 186 КК України). Відмінність грабежу від розбою. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».

30. Умисне знищення або пошкодження майна (ст. 194 КК України).

31. Крадіжка (ст. 185 КК України). Відмінність крадіжки від грабежу. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».

32. Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань (ст. 355 КК України).

33. Примушування давати показання (ст. 373 КК України).

34. Поняття та система Особливої частини кримінального права. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень.

35. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво (ст. 197-1 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».

36. Порухення недоторканості житла (ст. 162 КК України).

37. Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем (ст. 262 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 3 «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами».

38. Зараження венеричною хворобою (ст. 133 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 2008 р. № 5 «Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи».

39. Грубе порушення законодавства про працю (ст. 172 КК України).

40. Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою (ст. 371 КК України).

41. Службове підроблення (ст. 366 КК України).

42. Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) (ст. 212 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 8 жовтня 2004 р. № 15 «Про деякі питання застосування законодавства про відповідальність за ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів».

43. Найманство. Міжнародна конвенція про боротьбу з вербуванням, використанням, фінансуванням і навчанням найманців (ратифікована Україною 14 липня 1993 р.).

44. Масові заворушення (ст. 294 КК).

45. Втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність (ст. 304 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27 лютого 2004 р. № 2 „Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність».

46. Згвалтування (ст. 152 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 2008 р. № 5 «Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи».

47. Терористичний акт (ст. 258 КК України).

48. Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження (ст. 122 КК України). Правила судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень, затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17 січня 1995р. № 6.

49. Приховування злочину (ст. 396 КК України).

50. Умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121 КК України). Відмінність тяжкого тілесного ушкодження, внаслідок якого сталася смерть потерпілого, від умисного вбивства. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 р. №2 «Про судову практику в справах про злочини проти життя і здоров'я особи».

51. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу (ст. 345 КК України).

52. Умисне вбивство (ст. 115 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 р. № 2 «Про судову практику в справах про злочини проти життя і здоров'я особи».

53. Несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку (ст. 361 КК України).

54. Умисні вбивства при пом'якшуючих обставинах (ст. ст. 116, 117, 118 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 р. №2 «Про судову практику в справах про злочини проти життя і здоров'я особи».

55. Розбій (ст. 187 КК України). Відмінність розбою від вимагання. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».

56. Державна зрада (ст. 111 КК України). Відмінність від шпигунства (ст. 114 КК України).

57. Порушення вимог законодавства про охорону праці (ст. 271 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 12 червня 2009 р. № 7 «Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини проти безпеки виробництва».

58. Вимагання (ст. 189 КК України). Відмінність вимагання від розбою. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».

59. Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів (ст. 264 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 3 «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами».

60. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК України).

11. Рекомендовані джерела інформації (Загальна частина)

Основна

1. Кримінальне право України. Загальна частина: посібник для підгот. До заліків та іспитів / В. І. Тютюгін, М. А. Рубашенко ; відп. Ред. В.І. Тютюгін. – 6-те вид. перероб. і доп. Харків : Право, 2023. 254 с.

2. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник ; за ред. О. М. Литвинова. Харків : Харківський національний університет внутрішніх справ, 2020. 428 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3FMB_Pravo/Kryminalne-pravo-Ukrainy_Zahalna-chastyna_pidruchnyk_KhNUVS_2020.pdf

3. Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Кримінальне право: навчальний посібник / За заг. ред. М. І. Хавронюка. Київ: Ваїте, 2014. 944 с. URL: <https://www.osce.org/sites/default/files/f/documents/8/9/358166.pdf>

4. Кримінальне право України. Загальна частина: тексти лекцій ; за заг. ред. Н. А. Мирошніченко, Є. Л. Стрельцова. Одеса : Астропринт, 2022. 165 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7edf9720-d3e7-43c4-a3ce-4a327e783f57/content>

5. Кримінальне право України : зб. задач за заг. ред. д-ра юрид. наук О. М. Джужі; за наук.ред. А.В. Савченка, Л.О. Мостепанюк, О.М. Шармар – 2-ге вид., допов. та перероб. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 264 с.

6. Кримінальне право України : зб. задач / За заг. ред. д-ра юрид. наук О. М. Джужі та к.ю.н., доц Мостепанюк Л.О. – Київ : НАВС, 2023, 98 с.

7. Кримінальне право України : зб. задач / За заг. ред. д-ра юрид. наук О. М. Джужі та к.ю.н., доц Смагляка О.В. Київ : НАВС, 2023, 93 с.

8. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д. С. Азаров, В. К. Гришук, А. В. Савченко [та ін.]; за заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернея. К. : Юрінком Інтер, 2017. 1154 с.

9. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. – [11-те вид., переробл. та доповн.]. / За ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. К. : Юридична думка, 2018, 1387 с.

Додаткова

1. Настільна книга детектива, прокурора, судді: коментар антикорупційного законодавства / за ред. М. І. Хавронюка. Київ: Дакор, 2017. 496 с.

2. Актуальні проблеми кримінального законодавства України та практики його застосування : монографія / В.Я. Тацій, В.І. Борисов, Л.М. Демидова та ін.; за заг ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, Л.М. Демидової. – Х.: Право, 2017. – 400 с.
3. Вознюк А.А. Криміналізація злочинного впливу – новий інструмент кримінально-правової протидії діяльності кримінальних авторитетів в Україні. *Закарпатські правові читання: матеріали XIII міжнар. наук.-практ. конф. (м. Ужгород, 27–28 трав. 2021 р.)*. Ужгород: РІК-У, 2021. С. 267–273.
4. Вереша Р. В. Загальна теорія вини у кримінальному праві. *Часопис цивільного і кримінального судочинства*. № 2(35) 2017. С. 171-182.
5. Баулін Ю. В. Звільнення від кримінальної відповідальності : Монографія. К. : Атіка, 2004. 296 с.
6. Баулін Ю. В. Виклики «нової злочинності» та проблеми кримінального права в умовах глобалізації *Кримінально-правове забезпечення сталого розвитку України в умовах глобалізації* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 12-13 жовт. 2017 р. / редкол.: В.Я. Тацій (голов. ред.), В.І. Борисов (заст. ролов. ред.) та ін. Харків : Право. 2017. С. 25-28
7. Вереша Р.В. Суб'єктивні елементи складу злочину: монографія. К.: Атіка, 2015. 88 с.
8. Дудоров О.О. Хавронюк М.І. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі (науково-практичний коментар новел Кримінального кодексу України) / за ред. М.І. Хавронюка. – К.: Ваїте, 2019. – 228 с.
9. Хавронюк М.І. Роз'яснення для зацікавлених фахівців щодо змін у кримінальному законодавстві у зв'язку з прийняттям Закону України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству щодо жінок і домашньому насильству і боротьбу з цими явищами» та дотичних актів. Київ, 2019. 20 с.
10. Горох О.П. Сучасні кримінально-правові проблеми звільнення від покарання та його відбування. Моногр. К. 2019.
11. Житний О.О. Принцип non bis in idem у кримінальному праві України (симбіоз національного й міжнародного рівнів регламентації). *Вісник Кримінологічної асоціації України № 1 (9)* : збірник наукових праць [редкол. О. М. Бандурка (голов. ред.) та ін.]. Харків : ХНУВС, 2015. С. 39-50.
12. Загиней З.А. Неправомірна вигода як предмет злочинів за КК України: окремі вади законодавчих дефініцій. *Сучасні проблеми реформування кримінальної юстиції в Україні*: збірник матеріалів Інтернет-конференції (Київ, 28 листопада 2014 року). К.: Національна академія прокуратури України, 2014. С. 20-23.
13. Костик Н. Кримінальний захист [Текст] : посіб. Н. Костик, О. Якименко. – Вінниця : Консоль, 2014. 335 с.
14. Кочуріна Д.В. Типологія необережних злочинів за кримінальним кодексом України. URL: [http://files.visnikkau.org/200001876-827c88376a/2\(16\)2017.pdf](http://files.visnikkau.org/200001876-827c88376a/2(16)2017.pdf) (дата звернення: 21.12.2017).
15. Кравченко С. І. Правові позиції Європейського суду з прав людини щодо обґрунтованості притягнення до кримінальної відповідальності. *Кримінально-правове забезпечення сталого розвитку України в умовах*

глобалізації : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 12-13 жовт. 2017 р. / редкол.: В.Я. Тацій (голов. ред.), В.І. Борисов (заст. ролов. ред.) та ін. – Харків : Право. 2017. С.32-37.

16. Навроцький В.О. Глобалізація в сфері кримінального права: плюси і мінуси *Кримінально-правове забезпечення сталого розвитку України в умовах глобалізації* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 12-13 жовт. 2017 р. / редкол.: В.Я. Тацій (голов. ред.), В.І. Борисов (заст. ролов. ред.) та ін. – Харків : Право. 2017. С. 46-50.

17. Панов М.І. Глобалізаційні процеси та їх вплив на розвиток кримінального права / *Кримінально-правове забезпечення сталого розвитку України в умовах глобалізації* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 12-13 жовт. 2017 р. / редкол.: В.Я. Тацій (голов. ред.), В.І. Борисов (заст. ролов. ред.) та ін. – Харків : Право. 2017. С. 18-25.

18. Пономаренко Ю. А. Загальна теорія визначення караності кримінальних правопорушень : монографія / Ю. А. Пономаренко. – Харків : Право, 2020. – 720 с.

19. Практика застосування Верховним Судом України положень Загальної частини Кримінального кодексу України / [уклад. О. П. Горох]; за заг. ред. А. А. Музики. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 524 с. 2.

20. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України / [уклад. О. П. Горох]; за заг. ред. А. А. Музики. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 915 с.

21. Правові висновки Верховного Суду України щодо застосування норм кримінального права (2011–2017 роки) / [уклад. О. П. Горох]; за заг. ред. А. А. Музики. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 845 с.

22. Тацій В.Я. Об'єкт і предмет злочину в кримінальному праві: монографія./ Тацій В.Я.-Х.: Право, 2016. – 256 с.

23. Шармар О.М. Кримінальний проступок: історія і сучасність. *Науковий вісник нац. акад. внутр. справ.* - №2 (87). 2013. – С. 356-364.

24. Шармар О.М., Вартилецька І.А. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених в умовах воєнного стану та особливого періоду. *Вісник асоціації кримінального права України.* Том 1 № 15 (2021). С.191-206.

25. Шармар О.М. Щодо питання про помилування згідно з проєктом нового Кримінального кодексу України. *Проблеми впровадження нового Кримінального кодексу в правову систему України* : матеріали міжнар. наук. конф. (м. Харків, 7 квіт. 2021 р.) / редкол.: Ю. В. Баулін, Ю. А. Пономаренко, І. А. Вишневська ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Робоча група з питань розвитку кримін. права Коміс. з питань прав. реформи, Громад. орг. «Всеукр. асоц. кримін. права», Консульт. місія Європейського Союзу в Україні. – Харків : Право, 2021. – 172 с.С.132-134.

26. Шармар О. М. Про деякі дискусійні аспекти законопроекту «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо захисту української мови як державної». *Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи* [Текст] : матеріали XVII Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 25 листоп. 2021 р.) /

[редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. С. 57-59. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2021. 214 с. file:///C:/Users/User/Downloads/.

27. Шармар О., Бабенко В. Проблемні питання звільнення від відбування покарання довічного позбавлення волі. Актуальні питання розвитку юридичної науки та практики: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (21 травня 2021 року) у 2 т. / За заг. ред. к.ю.н., доц. Г.З. Огнев'юк, к.ю.н. А.В. Айдинян. К., 2021. Т. 2. 387 с. С.98-100.

28. Шармар О. Миронова А. Щодо питання про поняття корупційного кримінального правопорушення та класифікації корупційних кримінальних правопорушень Актуальні питання розвитку юридичної науки та практики: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (21 травня 2021 року) у 2 т. / За заг. ред. к.ю.н., доц. Г.З. Огнев'юк, к.ю.н. А.В. Айдинян. К., 2021. Т. 2. 387 с. С. 115-117.

29. Шармар О. М. Аналіз законодавчих ініціатив щодо посилення кримінальної відповідальності за порушення правил безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту. *Науковий вісник ужгородського національного університету*. Серія Право. Вип. 69. 2022. С. 379-384.

30. Яценко А. М. Застосування заходів кримінально-правового характеру : монографія / А. М. Яценко. – Х. : НікаНова, 2014. – 388 с.

31. Яковець І.С., Автухов К.А. Проблемні питання виконання кримінального покарання у виді штрафу. URL: [http://files.visnikkau.org/200001876-827c88376a/2\(16\)2017.pdf](http://files.visnikkau.org/200001876-827c88376a/2(16)2017.pdf) (дата звернення: 21.12.2021).

Інформаційні ресурси

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/254k/96-вр> (дата звернення: 12.05.2021).

2. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 № 2341-III // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 12.05.2021).

3. Про застосування амністії в Україні : закон України від 1 жов. 1996 р. N 392/96-ВР. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/392/96> (дата звернення: 21.04.2021).

4. Положення про порядок здійснення помилування, затвердженого Указом Президента України від 16 вересня 2010 року N 902/2010. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/902/2010/ed20100921> (дата звернення: 21.04.2021).

5. Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки: постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 р. № 7. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/>(дата звернення: 21.04.2021).

6. Про практику застосування примусових заходів медичного характеру та примусового лікування: постанова Пленуму Верховного Суду України від 3 червня 2005 р. № 7. URL: <http://www.scourt.gov.ua>. (дата звернення: 21.04.21).

7. Про практику застосування судами законодавства у справах про злочини неповнолітніх: постанова Пленуму Верховного Суду України від 16 квітня 2004 р. № 5. URL: www.scourt.gov.ua. (дата звернення: 10.05.2021).

8. Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки”: постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 р. № 7. URL : www.scourt.gov.ua. (дата звернення: 10.05.2021).

9. Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності: постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 12. URL: www.scourt.gov.ua. (дата звернення: 10.05.2021).

10. Про практику застосування судами України законодавства про погашення і зняття судимості: постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 жовтня 2003 р. № 16. URL: [http:// www.scourt.gov.ua](http://www.scourt.gov.ua). (дата звернення: 10.05.2021).

11. Про практику призначення судами кримінального покарання: постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2003 р. № 7. URL: www.scourt.gov.ua. (дата звернення: 10.05.2021).

12. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об’єднаннями / Постанова Пленуму Верховного Суду від 23 грудня 2005 р. № 13. URL: [http:// www.scourt.gov.ua](http://www.scourt.gov.ua). (дата звернення: 10.05.2021).

13. Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру: постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 травня 2006. № 2. URL: [http:// www.scourt.gov.ua](http://www.scourt.gov.ua). (дата звернення: 10.05.2021).

14. Про судову практику у справах про необхідну оборону: постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 1. URL: [http:// www.scourt.gov.ua](http://www.scourt.gov.ua). (дата звернення: 10.05.2021).

15. Про незастосування строку давності до воєнних злочинів і злочинів проти людства : конвенція ООН від 26 лист. 1968 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_168 (дата звернення: 10.05.2021).

16. Закон України «Про Вищий антикорупційний суд» від 7 червня 2018 року № 2447-VIII Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#n129>.

17. Постанови Пленуму Верховного Суду України (2002–2009 рр.) URL : <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/0/623809D> (дата звернення: 10.02.2021).

18. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду щодо визнання доказів недопустимими Рішення, внесені до ЄДРСР за період з 2018 року по червень 2021 року. (дата звернення: 10.05.2021). URL : https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Oglyad_2021_07_19.pdf.

Рекомендовані джерела інформації (Особлива частина)

Основна література

1. Кримінальне право України. Особлива частина. Альбом схем : навчальний посібник / О. В. Авраменко, С. Я. Бурда, І. Б. Газдайка-Василишин та ін. ; за ред. М. В. Карчевського. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 616 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/6993>
2. Кримінальне право України. Особлива частина : навчальний посібник / Попович О.В., Томаш Л.В., Латковський П.П., Бабій А.Ю. Чернівці, 2022. 319 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/925b77a2-4047-4e05-9573-de46827fc33c/content>
3. Кримінальне право України : зб. задач за заг. ред. д-ра юрид. наук О. М. Джужі; за наук.ред. А.В. Савченка, Л.О. Мостепанюк, О.М. Шармар – 2-ге вид., допов. та перероб. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 264 с.
4. Кримінальне право України : зб. задач / За заг. ред. д-ра юрид. наук О. М. Джужі та к.ю.н., доц Мостепанюк Л.О. – Київ : НАВС, 2023, 98 с.
5. Кримінальне право України : зб. задач / За заг. ред. д-ра юрид. наук О. М. Джужі та к.ю.н., доц Смаглюка О.В. Київ : НАВС, 2023, 93 с.
6. Бондаренко О. С., Кришевич О. В., Пахомов В. В. Предмет злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг: науково-практичний посібник. Суми: Сумський державний ун-т, 2019. 313 с.
7. Вартилицька І. А., Шармар О. М. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених в умовах воєнного стану та особливого періоду. Вісник Асоціації кримінального права України : електрон. наук. вид. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Громад. орг. «Всеукр. асоц. кримін. права». – Харків: [б. в.], 2021. – Вип. 1(15). С. 91–206.
8. Вознюк А. А. Банди, терористичні об'єднання, не передбачені законом воєнізовані або збройні формування – спеціальні види злочинних об'єднань чи самостійні форми співучасті? Кримінально-правові та кримінологічні засоби протидії злочинам проти громадської безпеки та публічного порядку: зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф. до 25-річчя ХНУВС (18 квіт. 2019 р., м. Харків). Харків: ХНУВС, 2019. С. 51–54.
9. Задоя К. П. Узагальнення проблем застосування законодавства, що встановлює відповідальність за корупційні злочини / ред. М. І. Хавронюк. Київ, 2019. URL: <https://www.slideshare.net/CentrePravo/ss-186225317>.
10. Кісілюк Е.М. Службова особа як суб'єкт корупційних злочинів / Е.М.Кісілюк // Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії корупції: зб. тез доп. V Міжнар. наук. практ. конф. (31 берез. 2017 р., м. Харків /МВС України, Харків. нац. унт внутр. справ; Кримінол. асоц. України. – Харків: ХНУВС, 2017. – С. 95-96.
11. Корупційні схеми: їх кримінально-правова кваліфікація і досудове розслідування / За ред. М. І. Хавронюка. Київ: Москаленко О. М., 2019. 464 с.
12. Крайник Г. С. Кримінальна відповідальність за забруднення або псування земель в Україні: монографія. Харків: Право, 2019. 204 с .
13. Кримінальна відповідальність за згвалтування та насильницьке задоволення статевої пристрасті неприродним способом : монографія /

А.В. Савченко, В. В. Кузнецов, Д. П. Москаль, М. В. Сийплові ; за заг. ред. д.ю.н., проф. О. М. Джужи. – Ужгород : ТОВ «ІВА», 2012. – 272 с.

14. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. – 5-те вид., допов. – Х. : Право, 2013. – 1420 с.

15. Кришевич О. В. Понятійний аспект суб'єкту злочину при підкупі службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. *Юридична наука*. 2018. № 7 (85). С. 50–57.

16. Кузнецов В. В. Теорія кваліфікації злочинів : [Підручник] / В. В. Кузнецов, А. В. Савченко ; за заг. ред. д.ю.н., проф. В. І. Шакуна. – [4-е вид., перероб.] – К. : Алерта, – 2012. – 316 с.

17. Кузнецов В. В. Окремі аспекти об'єктивної сторони складу злочину, передбаченого ст. 300 КК України / В. В. Кузнецов // Актуальні проблеми розкриття та розслідування злочинів : зб. наук. праць за матер. наук.-практ. конф. (м. Київ, 29 березня 2012 р.). – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2012. – С. 34–36.

18. Луцак О. О. Відмежування складів злочинів, передбачених статтями 307 та 309 КК України, від складів злочинів, передбачених статтями 314, 315 та 317 КК України / О. О. Луцак // Митна справа. – 2014. – № 3 (93). – С. 304–309.

19. Марчак В. Я. Обмежена осудність : Навч. посіб. для студ. ВНЗ // В. Я. Марчак, МОН, МС України. Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т "Рута", 2013 р. – 458 с.

20. Матвійчук Я. В. Кримінальна відповідальність за порушення правил дорожнього руху або експлуатації транспорту (порівняльно-правове дослідження): дис. ... канд. юридичних наук : 12.00.08 / Матвійчук Ярославна Володимирівна. – 2009. – 250 с.

21. Мисливий В. А. Злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту [монографія] / Мисливий В. А. – Д. : Юрид. акад. Мін-ва внутр. справ, 2004. – 380 с.

22. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д. С. Азаров, В. К. Грищук, А. В. Савченко [та ін.]; за заг. ред. О. М. Джужи, А. В. Савченка, В. В. Чернея. – К. : Юрінком Інтер, 2018. – 1064 с.

23. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 11-те вид., переробл. та допов. Київ: ВД «Дакор», 2019. 1384 с.

24. Новели кримінального законодавства України, прийняті в умовах воєнного стану : наук.-практ. комент. / А. А. Вознюк, О. О. Дудоров, Р. О. Мовчан, С. С. Чернявський та ін. ; за ред. А. А. Вознюка, Р. О. Мовчана, В. В. Чернея. Київ : Норма права, 2022. 278 с.

25. Олійниченко В. В. Звільнення від кримінальної відповідальності за ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) за ч.4 та ч.5 ст.212 КК України: монографія. Харків: Право, 2019. 256 с.

26. Орловський Р. С. Теоретичні та методологічні проблеми інституту співучасті у кримінальному праві України: монографія. Харків: Право, 2019. 624 с.

27. Осадчий В. І. Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту [монографія] / Осадчий В. І. – К. : Видавництво Європейського університету, 2011.

– 151 с.

28. Осадчий В.І. Корупційні злочини: Монографія. – К.: Видавництво Європейського університету, 2016. – 82 с.

29. Постанова Пленуму ВСУ „Про судову практику у справах про хуліганство” від 22 грудня 2006 р. № 10 // Нове кримінальне законодавство та постанови Пленуму Верховного Суду України (2001-2007 р.р.) / Авт. наук. ст. та упоряд. В.В. Кузнецов. – К.: Вид. Паливода А.В., 2007. – 220 с.

30. Правила медичного огляду з метою виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини, обліку, медичного обстеження та профілактичного нагляду за ВІЛ-інфікованими: Затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 10 серпня 1992 р. № 460 // ЗП України. – 1992. – № 9. – Ст. 218.]

31. Правила судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень: Затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17 січня 1995р. // Юридичний вісник України. – 1995. – № 31.

32. Право Європейського Союзу: нормат. матеріали / за ред. І. В. Яковюка. Харків: Право, 2019. 500 с.

33. Про судову практику у справах про злочини проти власності: Постанова Пленуму Верховного Суду №10 від 6 листопада 2009 р // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v0010700-09>.

34. Про судову практику у справах про злочини проти життя та здоров'я особи: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 р. № 2. // <http://zakon1.rada.gov.ua>

35. Про судову практику у справах про необхідну оборону: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 1 від 26 квітня 2002 р. - Постанови Пленуму Верховного Суду України 1972–2002: Офіц. вид. / За заг. ред. В.Т. Маляренка. – К.: Видавництво А.С.К., 2003.

36. Семенюк О. О., Смаглюк О.В. Ухилення члена виборчої комісії у роботі комісії без поважних причин / О. О. Семенюк, О.В. Смаглюк // Держава та регіони. – 2011. – № 3. С. 148-151.

37. Смаглюк О. В. Зловживання довірою як спосіб вчинення шахрайства / О. В. Смаглюк // Актуальні проблеми безпекознавства та правової науки в контексті сучасної соціально-економічної і адміністративно-правової реформи: Зб. наук. Праць Всеукраїнської наук.-практич. конф., Київ, 29 березня 2012 року / Редкол.: О. І. Тимошенко (голова) та ін. – К.: Видавництво Європейського ун-ту, 2012. – С. 29-32.

38. Смаглюк О.В. Кримінальна відповідальність за привласнення, розтрату майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем / Слабченко О.А., Савченко А. В., Семенюк О. О., Смаглюк О.В. : [монографія]. – К. : ФОП Маслаков, 2018. – 162 с.

39. Смаглюк О.В. Щодо кримінальної відповідальності за вербування, залучення та (або) втягування дітей до участі у військових конфліктах чи діях/ О.В. Смаглюк // Актуальні проблеми кримінального права [Текст] :тези доп. XI Всеукр. наук.-теорет. конф., присвяч. пам'яті проф. П. П. Михайленка (Київ, 20 листоп. 2020 р.) / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. – С. 156-159.

40. Шармар О. М. Проблемні питання визначення потерпілого від згвалтування. Західноукраїнський національний університет VII Міжнародна науково-практична конференція «Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід». Збірн. Наук праць., яка відбудеться 28 квітня 2023 р. Тернопіль, ЗУНУ, 28 квітня 2023 року. 390 С.315-318.

41. Шармар О. М. Правовий статус військовополонених та підстави звільнення від кримінальної відповідальності. *Кримінально-правові й процесуальні відповіді на виклики воєнного стану в Україні* : матеріали круглого столу, проведеного в межах Днів науки на факультеті правничих наук Національного університету «Києво-Могилянська академія» (27 січня 2023 р.). Київ : НаУКМА, 2023. 110 с. С.73-83.

42. Особливості кримінальної відповідальності за порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної, регіональної належності, релігійних переконань, інвалідності, статі та за іншими ознаками в умовах воєнного стану. *Аналітичне порівняльне правознавство*. 2023 <http://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/05/58.pdf> С.325-329.

Додаткова література

1. Babanina V. Structure of mechanism of implementation of Criminal legislation. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2019. № 2 (111). С. 81–86.

2. Mykhailo Akimov. Criminal offences against election rights: problems of their aggravating and extra aggravating vestiges / Mykhailo Akimov // Application of English language in the teaching of criminal legal disciplines: Interuniversity Scientific and Practical Internet Conference (Kyiv, June 6, 2019). URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/handle/123456789/14272>.

3. Кваліфікація злочинів : Навчальний посібник / За ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. – К. : Істина, 2010. – 430 с.

4. Дудоров О. О. Зловживання впливом: проблеми кваліфікації (судова практика). *Юридичний вісник України*. 2019. URL: <https://barristers.org.ua/news/zlovzhyvannya-vplyvom-problemy-kvalifikatsiyi-sudova-praktyka/>.

5. Кваліфікація злочинів, підслідних органами внутрішніх справ : навч. посібник / [В. В. Коваленко, О. М. Джужа, А. В. Савченко, В. В. Кузнецов та ін.] ; За заг. ред. В. В. Коваленка ; за наук. ред. О. М. Джужи та А. В. Савченка. – К. : Атіка, 2011. – 648 с.

6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / А. М. Бойко, Л. П. Брич, В. К. Грищук, О. О. Дудоров та ін. ; За ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – [9-те вид., перероб. та доповн.] – К. : Юридична думка, 2012. – 1316 с.